

Türk ordusu Irak Kürdistanı'na bir kez daha saldırdı

Kürt halkının ulusal demokratik mücadelesi yokedilemez !

Diktatörlük bir kez daha "resmi sınır"ları aşmış ordu birliklerini Irak Kürdistanı'na saldırdı. 15 Ağustos 1986 sabahı Fantom uçaklarıyla başlatılan saldırıda birçok yerleşim alanı yerle bir edildi. Yüzlerce çocuk ve kadın yaşamlarını yitirdiler. Daha sonraki gün boyunca da, Bolu ve Kayseri'den getirilen komando birlikleri helikopterlerin desteğiyle karadan saldırıya geçtiler. Bilindiği gibi Türk or-

dusu Mayıs 1983 ve Ekim 1984 tarihlerinde de Kürdistan'ın diğer parçalarına saldırmıştı. Bu saldırılarda olduğu gibi, son saldırıda da Evren-Özal diktatörlüğü Bağdat diktatörü Saddam ile anlaşmış, onun onayını aldı. Halkımıza karşı barbarlığın yeni bir örneğini verdi.

Evren-Özal diktatörlüğü, Kürdistan'ın bu parçasına saldırı emrini vermeden önce Türk burjuva basın-yayın or-

ganlarında Irak Kürdistanı'na yönelik haberlere oldukça geniş yer verildi. Böylelikle kamuoyu yaratılmaya çalışıldı. Ve Uludere'de öldürülen askerler bahane edilerek saldırıya geçildi. Böyle bir karar verilirken meclisin düşüncesi ni almaya bile gerek duymayan diktatörlük, bugünkü parlamentonun niteliğini de gözler önüne serdi. "Kanun gücünde kararname" çıkartılarak orduya, her an için sınırları aşmış başka bir ülkeye girme yetkisi verildi. Tıpkı ırkçı-faşist Güney Afrika ve İsrail gibi... Böylelikle kendi koydukları zorbalık yasası olan "Anayasa"yı bile çiğnediler...

Saldırıyı takibeden günler de Türkiye Kürdistanı'nda

devlet terörü görülmemiş boyutlara vardı. Köyler, kasabalar basıldı. Suçsuz, günahsız insanlar gözaltına alındı. "Vurucu timler" adı altında oluşturulmuş terör timleri, Kürdistan'da insan avı başlattılar.

Diktatörlük bu saldırı ile şovenizmi canlı tutmak için "ülkenin bütünlüğü", "terörizm", "dış güçler" vs. demagojisi yaparak kitlelerin dikkatini başka yöne çekmeyi, kendisine karşı giderek yükselen muhalefeti sindirmeyi amaçlıyor. Böylelikle ömrünü uzatabileceğini düşünüyor.

Kürdistan'ın en büyük parçasını işgali altında tutan

Devamı 4. sayfada

Sol Birlik açıklaması

Diktatörlüğün Irak Kürdistanı'na saldırısına karşı sesimizi yükseltelim

Türkiye ve Kürdistan'ın emekçi halkları,

Tüm ilerici, demokrat, yurtsever, barışçı güçler!

Evren-Özal diktatörlüğü barbarlıklarına bir yenisini daha ekledi. Faşist diktatörlük 15 Ağustos günü ordu birliklerini, tüm uluslararası hukuk kurallarını çiğneyerek bir kez daha "resmi sınır"larını aşmış Irak Kürdistanı'na saldırdı. Türk savaş uçakları Kürdistan'ın bu parçasındaki sivil yerleşim alanlarıyla, bu parçada mücadele yürüten yurtsever güçlerin barınaklarını bombaladı. Hava saldırısını takibeden iki gün ise, Bolu ve Kayseri'den getirilen komando birlikleri karadan saldırıya geçtiler. Saldırı sonucu çoğunlukta kadın ve çocukların olduğu yüzlerce kişi hayatlarını kaybetti.

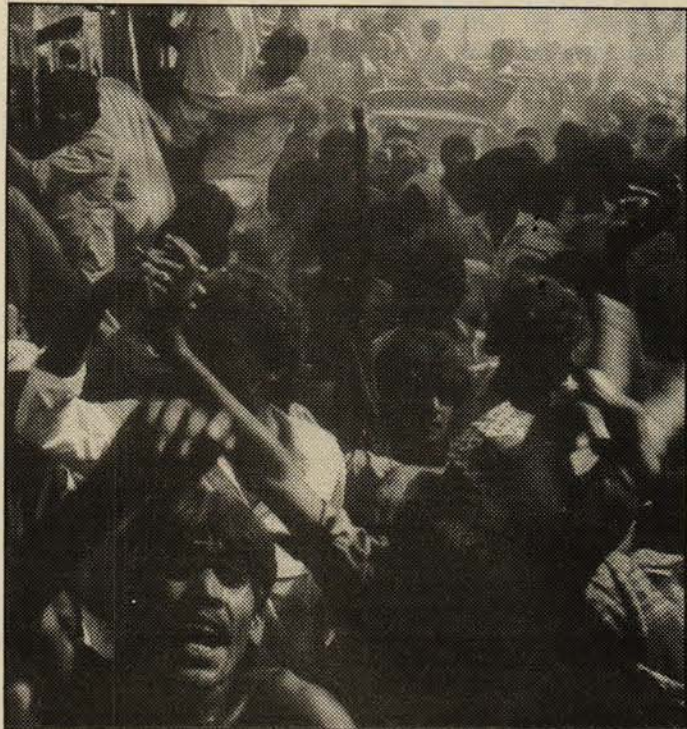
Uludere yöresindeki askerlerin ölümünü saldırıya gerekçe olarak gösteren diktatörlük, kukla olarak gördüğü meclise bilgi vermeyi bile gerekli görmeyip "Kanun Gücünde Kararname" çıkarttı. Böylelikle orduya istediği zaman sınırı aşma yetkisi verdi.

Saldırıyla birlikte Türkiye Kürdistanı'nda sürdürülen devlet terörü misli görülmemiş düzeye çıktı. "Vurucu Timler" denen insan avcısı terör grupları süre avına giriştiler.

Bu saldırıda güdülen amaç belli: Kürt halkına karşı T. Kürdistanı'nda yürütülen devlet terörü tırmandırılıp şoven

Devamı 7. sayfada

PAKİSTAN: Halk Ziya'nın "takvimine" uymuyor

Pakistan'da Ziya-ül Hak'ın "demokrasi takvimi" deliniliyor. Bilindiği gibi Ziya-ül Hak geçen yıl sıkıyönetimin kaldırıldığını, demokratik rejime geçilmekte olduğunu ilan etmiş ve seçimlerin 1990'da yapılacağını açıklamıştı! Ne var ki, dokuz yıl önce darbeyle işbaşına gelişinden bu yana baskı ve zorla tutunmaya çalışan Evren'in "kardeşim" dediği Ziya'nın planları bugün ülkenin Karaçi, Lahor, Ravalpindi gibi önde gelen büyük kentlerinin sokaklarında, geniş kitleli gösteriler ve kanlı çatışmalarla bozuluyor.

Temmuz 1977'de yönetimi gaspeden Ziya-ül Hak, anayasayı yürürlükten kaldırıp, tüm siyasi parti, sendika, kitle ve demokratik örgütleri yasaklamış ve Pakistan tarihinin seçimle işbaşına gelmiş tek başbakanı Zülfikar Ali Butto'

Devamı 7. sayfada

SBKP MK Genel Sekreteri:

"ABD Başkanı R. Reagan'ı mevcut durumu önyargısız yeniden gözden geçirmeye, S.Birliği'ne ve onun dış politikasına karşı tutumundaki yanlışları aşmaya çağırıyorum."
(Konuşmanın özeti 6. sayfada)

"Silahlanma yarışının durdurulması yolunda tarihsel bir fırsat" SSCB nükleer denemeleri durdurma uygulamasını tekrar uzattı

Sovyetler Birliği Komünist Partisi Merkez Komitesi Genel Sekreteri M. Gorbaçov 18 Ağustos günü Sovyet televizyonunda yaptığı konuşmasında Sovyetler Birliği'nin 6 Ağustos 1985'den bu yana sürdürdüğü, nükleer denemeleri durdurma uygulamasını yeni bir kararla 1 Ocak 1987'ye kadar uzattığını açıkladı. Dünya devletlerinin saygın bir bölümünün, ABD, öteki NATO ülkelerinden politikacılar, birçok kişi ve örgütün isteminin; atom denemelerinin yeniden başlatılmaması, atom denemelerinde ısrar edenlere mantık yolunu seçmeleri için bir fırsat daha tanınması yönünde olduğunu belirten M.Gorbaçov, "Atom denemelerinin yalnızca SSCB değil, aynı zamanda ABD tarafından da durdurulmasının nükleer silahlanma yarışına son vermede gerçek bir dönüm noktası olabileceğine, atom silahlarının yokedilmesini hızlandırabileceğine inandıklarını" söyledi. M. Gorbaçov, yapılacak bir Sovyet-Amerikan toplantısında nükleer denemeleri yasaklayan yeni bir anlaşma imzalanmasını da önerdi.

Devamı 7. sayfada

Haramzade takımına dur diyelim

28 Eylül'de yapılacak olan "ara seçimlere" katılan partilerin adayları kesinleşti. Özellikle iktidar partisi ANAP'ın adaylarının kamuoyu nezdinde az-çok tanınmışlıkları var! Şu veya bu ölçüde basın-yayın organlarında boy göstermiş, ünvanlarıyla, isimleriyle marifetleriyle kitleler tarafından bilinen şahıslar.

Örneğin bunlardan bir tanesi, Hazine ve Dış Ticaret

Müsteşarı Ekrem Pakdemirli. Pakdemirli ANAP'ın Manisa 1. Bölge adayı.

Yine 12 Eylül ile birlikte yıldızı parlayan ve "köşeyi dönen" işadamaı, aynı zamanda ANAP'ın ilk gününden beri Özal ile kader arkadaşları olan ve halen ANAP İzmir il başkanlığını yürüten Atilla Yurtçu. Yurtçu da İzmir'den aday.

Turgut Özal ile dostlukları 1980 öncesine kadar uzanmaktadır Yurtçu'nun. Daha Özal metal işverenleri sendikası MESS'in Genel Başkanı iken, Yurtçu da İzmir Bölge Başkanlığını yürütüyordu. İşçi

Devamı 7. sayfada

■ 12 Eylül rejimi ve cezaevleri
Yazısı 5. sayfada

■ Şahinkaya olayı: 12 Eylül rejiminin diğer yüzü "rüşvetçilik"
Yazısı 5. sayfada

■ İşçi çıkarmalar yoğunlaştı
Yazısı 3. sayfada

12 Eylül'ün 6 yılı

Diktatörlük 12 Eylül 1980'de önüne koyduğu, sosyal muhalefeti sindirdiği, durgun, hareketsiz bir toplum yaratma amacına ulaşamadı. Geçen yıllar, diktatörlüğün önüne koyduğu bu türden "istikrar" amacında başarısızlığının, darbeye gerekçe yapılan demagojilerinin açığa çıktığı gelişmelere çokça tanık oldu. Evren-Özal yönetiminin faşist diktatörlüğü ayakta tutma çabaları rejimin bunalımını azaltmadı, tersine, yığınların artan hoşnutsuzluğu bugün giderek artan biçimde diktatörlüğe karşı tepkiye dönüşmekte, demokrasi istemi daha yüksek sesle savunulur olmaktadır.

12 Eylül 1980'den bu yana her yıl dışarıya yaklaşık 3 milyar dolar ödendi, dış borçlar 30 milyara dayandı. Bu süre içinde tek bir yatırım bile yapmayan işbirlikçi tekellerin kâr grafiği hızla yükseldi. 1980'de 5 dolar 60 sent olan ortalama işçi ücretleri ise bugün 2 dolar artmıştır. İşsizlik, insanların sokaklarda, aşıklarının önünde şimdiye kadar görülmedik uzunlukta kuyruklar oluşturduğu düzeye varmıştır. Göstergeler, 12 Eylül koşullarında emperyalizm ve işbirlikçi tekellerin sömürü ve vurgunları artarken, işçilerin, emekçilerin, ülkemizin yoksulluğa itildiğini gösteriyor. Açığa çıkan yolsuzluk ve rüşvet olayları rejimin vurguncuları besleyen, ve kollayan yüzünü açıkça gözler önüne seriyor. 12 Eylül rejiminin yarattığı devlet mekanizmasının neresine el atılsa kendi çapında bir Şahinkaya, bir Yurtçu, bir Pakdemirli bulmak mümkündür. Onlar vurgunlarını, yağmalarını, ülkede demokrasi adına ne varsa yok ederek kurdukları diktatörlük rejimine dayanarak yürüttüler. 12 Eylül rejiminin karanlığı, zorbalığı altında asil vurgunu vuranlar ise, ülkeyi yağmalayan emperyalistler ve işbirlikçileri bir avuç tekel oldu.

Geçen sürede Türkiye'nin dış politikası, komşularıyla ilişkileri en başta ABD tarafından belirlenir olmuştur. Diktatörlük ABD emperyalizminin çıkarları doğrultusunda, bölgede barışı tehdit eden askeri ve politik girişimlerini sürdürmektedir. Bir hükümet kararnamesiyle gerçekleştirilen, ülkelerindeki gerici rejimleri ve ABD emperyalizmini hedef alan Kürt halkının direnişini kırmaya yönelik son saldırıda da görüldüğü gibi, bu girişimler, Türkiye'nin bölgede ulusal kurtuluş savaşı veren halklara karşı ABD emperyalizminin jandarması olarak kullanılması planlarıyla bağlıdır. Diktatörlüğün Türkiye Kürdistanı'nda yürüttüğü baskı ve terör azgın bir şovenist propaganda eşliğinde barbarca sürdürülmektedir. İşkence ise faşist rejimin gıdası olmuştur. İşkence yapmadıklarında felç olacaklarını, "işkence iddialarını yayanlar, devleti felç etmek isteyenlerdir" diyerek kendileri itiraf ediyorlar. 12 Eylül'den bu yana işlenen cinayetlerin failleri 12 Eylül rejiminin işkence ve terör üzerinde oturduğunu kanıtıyor.

Artık Evren Özal çetesinin bütün vaatleri gibi demokrasiye geçilmekte olduğu sözlerinin de asılsız olduğu giderek daha geniş güçler tarafından görülüyor. Yığınların artan hoşnutsuzluğu, giderek hakları için mücadele yollarını arama, birlikte davranma biçiminde eyleme dönüşüyor. Son işçi mitinglerinin, değişik kesimlerden yükselen dilek-

Devamı 7. Sayfada

SOL BİRLİK

12 Eylül'den 6 yıl sonra MHP aklanılmak isteniyor Faşist terörün sorumluları hesap vermelidir

Ankara'da sürmekte olan ve MHP adlı faşist terör çetesinin yargılandığı "MHP ve ülkücü kuruluşlar" davasında savcı esas hakkındaki mütalesini okumayı bitirdi. Davanın bundan sonraki bölümünde savunmalara geçilecek. 1981 yılında açılan davanın sadece iddianamesi 945 sayfa tutuyor ve bu 945 sayfalık iddianamede 12 Eylül öncesinin bir çok olayına ışık tutacak belgeler yer alıyor. Davada yargılanan faşistler 694 Türk ve Kürt yurtseverin öldürülmesinden sorumlu tutuluyor. Ancak bu iddianamede MHP adlı faşist terör çetesinin neden olduğu bir çok katliam ve provokasyon sözkonusu edilmiyor. Örneğin, elebaşları çok az bir ceza ile kurtulan ya da serbest bırakılan 111 kişinin ölümlüyle sonuçlanan Kahramanmaraş katliamı, 58 kişinin öldürüldüğü Çorum olayları, 1 Mayıs 1977 katliamı ve daha adını sayamadığımız yüzlerce yurtseverin öldürüldüğü katliamlar cinayetler; bunların hiçbirisi sürmekte olan davada yer almıyor. 945 sayfalık iddianame, faşist terörün sorumlularını ortaya çıkarmada ve yakın tarihimizin en kanlı ve karanlık dönemine ışık tutmada kimi ipuçları da veriyor.

MHP davasında 1981 yılından bu yana 2000 tanık dinlendi. Davadaki belgelerin toplamı 105 bin sayfa tutuyor. Duruşmalar sırasında 9 bin sayfadan fazla tutanak tutulmuştur. Bu davada MHP adlı faşist çetenin eylemlerini yöneten, cinayet işleyen, yüzlerce yurtseverin katili 587 kişi yargılanıyor. Ancak

şu anda bu dava ile ilgili tutuklu sayısı sadece 80 civarındadır. Çetenin başı Türkeş ve diğer elebaşlar şimdi serbestler ve çoğu da Evren'in Özal'ın himayesinde devlet ve ülkenin en önemli kuruluşlarında tıpkı 12 Eylül öncesi gibi görevlerini sürdürüyorlar.

Faşist çetenin başbuğu Türkeş diktatörlük tarafından salıverildikten sonra verdiği demeçte, 12 Eylül öncesinde MHP'nin devlete zaman kazandırdığını söylüyordu. Evren de, Genelkurmay Başkanı olduktan sonra yaptığı ilk işin; bir ekip kurdurup, "Türkiye'de bir darbe ortamı var mı yok mu?" diye araştırma yapmak olduğunu söylemişti. Ve, "Niye terörün en kanlı döneminde iktidarı el koymadınız?" diye Evren'e sorulduğunda, darbe ortamının tam olgunlaşmasını beklediklerini itiraf etmişti. Nitekim Türkeş tutuklu iken Evren'e yazdığı mektuplarda, "Düşüncenin iktidarda olup da kendileri hapiste olan ilk siyasi güç biziz" diyordu. Generaller darbe ortamının olgunlaşmasında başrolü oynayan terör çetesinin tamamına yakını, elebaşlarını salıvererek gerekeni yapmış oldular.

12 Eylül öncesi terör ortamındaki somut rolü 954 sayfalık iddianamede belgelerle ortaya konan MHP'nin, ilericisi, yurtsever kişileri öldürmek için listeler hazırladığı, başta DİSK eski Genel Başkanı Kemal Türkler, Adana eski Emniyet Müdürü Cevat Yurdakul'un da bulunduğu bir çok yurtseverin ölüm emrinin bizzat Türkeş tarafından ve-

rildiği ortaya konuyor. İddianamede ölüm emirlerinin verildiği toplantıların belgeleri, konuşmaları, notları, listeleri tek tek belgelenecek, hangi ilde, hangi tarihte kaç yurtseverin öldürüldüğü sayılıyor.

MHP 12 Eylül öncesinde devletin en gizli kuruluşlarına kadar sızmıştı. Bizzat Türkeş, başbakan yardımcısı olarak MIT ve diğer gizli servislerden sorumluydu. Türkeş'in çalışma masasında ele geçen belgelerde devletin en gizli sırlarının bulunması bu anlamda şaşılabilecek bir sonuç değildir. Türkeş'in çalışma odasında ele geçen belgelerin arasında üniversitelerde, bakanlıklarda, okullarda yani her kurumda kimin solcu kimin sağcı olduğuna ilişkin düzenlenmiş listeler ele geçti. Bizzat MHP Genel Merkezi'nde silah ve patlayıcı madde ele geçirildi. Türkeş'in avukatı ise iddianameyi gördükten sonra derin bir "Oh" çekerken, "Biz daha başka kanıtların var olduğunu sanıyoruz, ama bunları görünce rahatladık" diyebilmektedir.

"MHP ve ülkücü kuruluşlar" iddianamesinde Türkeş'in ve MHP üst düzey yöneticilerinin bir dizi uluslararası ilişkileri de yer alıyor. CIA ajanı ve bir zamanlar Türkiye'de CIA görevlisi olarak çalışan R.Nazar ile ilişkileri, ABD elçiliği ile ilişkileri, neo-nazilerle ve Alman gericiliğinin başı Strauss ile özel ilişkileri, silah ve uyuşturucu madde kaçakçılarını, mafya ile ilişkileri yer alıyor. Türkeş'in MHP F. Almanya başmüfettişi Enver Altaylı aracılığıyla F.Alman gizli servisi ve eski nazilerle, CIA ile olan ilişkileri de or-

taya seriliyor. İnkâr edilemeyecek bunca belgeye karşın Türkeş çıkıp, "Deliller benim lehime" demektedir.

Kuşkusuz Türkeş'in deliller lehime demesi, avukatının belgeleri görünce derin bir oh çekmesi boşuna değildir. 1981 yılında açılan dava henüz ancak esas hakkındaki mütaale aşamasına gelmiştir. Terör çetesinin avukatlarına göre savunmaların 1 yıl sürmesi beklenmektedir. Demokrasist isteyenleri "12 Eylül öncesine mi dönmek istiyorsunuz" diye tehdit eden Evren ve Özal bu konuda hiç acele etmiyorlar. Ama ilericisi ve sol örgütlerin davalarında ise bol rakamlı hapis cezaları ve idamlar kesiliyor. MHP'li faşistleri ve işkenceci polisleri savunan avukatlar duruşmalarda istedikleri gibi konuşurlurken, diktatörlük her aşamada ilericilerin avukatlarının söz hakkını kısıtladı ve haklarında onlarca dava açtı. Diktatörlüğün amacı terörün sorumlularını açığa çıkarmak değil, terörün sorumluluğunu üzerinden atmak, ilericileri, yurtseverleri suçlamaktır.

12 Eylül öncesinde terör ortamının olgunlaşmasını bekleyen cuntacı generallerden, darbe ortamını cuntacıların deyimiyle "olgunlaştırma"da başrolü üstlenen MHP'den hesap sormasını kimse beklemiyor. Faşist katilleri ve onların elebaşlarını savunan avukat kılıklı insanların işkenceci polisleri de savunuyor olması örneğinde de olduğu gibi, MHP'li faşistler 12 Eylül'ü hazırlayan, 12 Eylül'ü yapan ve ülkemizi bugünkü karanlık tabloyla karşı karşıya bırakan güçlerin bir parçasıdır. Bugün 12 Eylül öncesindeki MHP terörüne rastlanmıyorsa bunun nedeni artık açık devlet terörünün görev başında olduğudur.

Evet, bir terör çetesinin, faşist MHP'nin davası sürüyor. 694 ilericisi yurtseverin katillerinin suçları belgelendiği bir çoğu da hasıraltı edilmiş durumda. MHP'li faşist katillerin ve onların elebaşlarının cinayetlerinin, 12 Eylül öncesi suçlarının örtülmesi, davanın unutturulmaya çalışılması şaşırtıcı olmayacaktır. Demokrasist güçleri ise faşist MHP'lilerin yakasını asla bırakmayacak ve 12 Eylül'ün elebaşları ile birlikte onlardan da hesap sorulması için mücadeleyi sonuna dek sürdüreceklerdir.

Bu mücadelede demokrat basının, aydınların, gençlerin, herkesin çabası gereklidir.

Cunta mahkemeleri, idam kararları yağdırmaya devam ediyor

Son günlerde sıkıyönetim mahkemelerinde sonuçlandırılmakta olan çok sanıklı toplu davalarda, ardarda idam kararları verilmektedir. Adana Sıkıyönetim Mahkemesi'nde sonuçlanan 638 sanıklı bir davada 25 idam, yine İzmir Sıkıyönetim Mahkemesi'nde görülmekte olan 40 sanıklı diğer bir davada ise 3 idam cezası verildi.

Evren cuntasının iktidara el koyduğu 12 Eylül 1980'den bu güne değin, cunta mahkemelerinde 700 civarında idam kararı verildi. 50 kişinin idam cezası infaz edildi. 100'e yakın kesinleşen idam kararı Meclisin gündeminde bekliyor. 550'ye yakın verilmiş idam cezası da, sürüncemede bekliyor. Siyasal suçlar nedeniyle çoğu 20 yaş dolayında 27 genç idam edildi.

Başta Türkiye ve Kürdistan işçi sınıfına, emekçi halklarımıza ve tüm örgütlü güçlerine karşı azgınca bir saldırıya geçen, bu saldırıyı çok yönlü, sürekli ve sistemli olarak yürüten ABD emperyalizminin uşağı

faşist diktatörlük, işçi sınıfımızın, emekçi halklarımızın ileri unsurlarını, fiziki olarak ortadan kaldırmakta hiç bir tereddüt göstermedi. Onbinlerce devrimci, yurtseveri işkence tezgahlarından geçirdi. Onlarca insan, işkence tezgahlarında can verdi. Yüzlerce insan, sakat kaldı. Binlerce insan, ağır cezalara çarptırıldı. Yine binlerce insan, faşist zindanlardaki insanlık dışı çok ağır koşullarda yaşamaya mahkum edildi.

Ne ki, tüm bunlara rağmen faşist diktatörlük, işçi sınıfımızı, emekçi halklarımızı, örgütlü güçlerimizi teslim alamadı. İşçi sınıfımızın, emekçi halklarımızın devrimci mücadelesine çok ağır darbeler indirildi, ancak yok edilemedi. Her şeye rağmen halk muhalefeti genişleyerek derinleşiyor. İşçi sınıfımızın mücadelesi günbegün aktifleşiyor.

Ülkemizde idamlara karşı mücadelede de demokrasi mücadelesinin bir parçasıdır. Bu mücadeleyi yükseltmek gerekiyor.

OKURLARIMIZ YAZIYOR

BİRLİKTE GÜÇ DOĞAR

Bizim aramızda Sol Birlik büyük yankıları ve sevgileri yaydı. Çünkü bu birlik faşist

cunta için yıkılmaz bir duvar oldu. Bütün demokratik güçlerin anti-faşist mücadele hareketi içinde duvar etrafında yer almaları gerekir ki, duvar faşizme karşı dinamik olsun.

Altı sol partinin güçlerini birleştirerek faşist cuntaya karşı Sol Birliği oluşturmaları faşizme karşı herkese bir umut kapısı oldu. Kapının anahtarı ise bütün demokratik güçlerin elindedir. Bu olgu Kürt ve Türk tarihine geçecek onurlu ve şerefli bir adımdır. Ve bu adımlarla amaçladığı hedeflere de ulaşması tüm Türk ve Kürt emekçilerinin çaba ve örgütsel çalışmaları sonucu elde edilebilir. Eğer

bu olgu somut olarak düşünülürse faşist cuntanın tokmağı daima başımızın üzerinde olacaktır, her seferinde ayıldığımızda bir çok kurbanlar vermek istemiyorsak, faşizme karşı birleşerek, daha duyarlı daha aktif ve yiğinsal olarak demokratik güç birliğinin kurulması ile demokrasi savaşını kazanabiliriz.

Sol Birliğin ilk etaptaki hedefi şu olmalıdır; Sol Birliği kitleleştirilmeye, halka mal etmek, halkın Sol Birliği en yakın bir şekilde tanımalarını sağlamak gerekir ki halka bir güven kaynağı olsun. Halkın en büyük özlemi de bu anti-faşist cephe. Faşist cuntadan

kurtulup, reel demokratik bir sistemi yaşamak, bir de Özal efendinin o çarpık ekonomik politikasıyla halkın her geçen gün yoksullaştığı dönemi geride bırakma isteği halk için en büyük özlem kaynağı olmuştur. Bu özlem kaynağını Sol Birliğin iyi değerlendirmesi gerekir.

.....

Amerika emperyalizmi ve faşist diktatörlük, Türkiye ve T.Kürdistanı'nda adeta güçlerini birleştirerek, bir çok üsler kurmuşlar, dost komşularımıza karşı Kürdistan toprakları bir saldırı üssü haline gelmiş, bundan anlaşılıyor ki, Ameri-

SAĞLIKLI BİR POLİTİK İKLİM GEREKLİ

SELİM YALÇIN (TKP)

TC ile SSCB arasında yapılan yüksek düzey görüşmeleri, her zaman çok önemlidir. Nükleer-uzay çağında, uluslararası durumun bugünkü koşullarında iki komşu ülkenin bu türden ilişkilerinin önemi daha da artıyor. Ama ne yazık ki, Türkiye kamuoyu, Özal'ın Sovyetler Birliği gezisinin bu açıdan taşıdığı önemin farkına varmadı. Basın, geziyi, gereken ağırlığı ve ciddiyetiyle yansıtmamış ya da yansıtmaktan kaçınmıştır. Kimi politik çevreler de gezinin bu yanına vurgu yapmaktan - hangi nedenle olursa olsun kaçınmışlardır.

Özal SSCB'de yaptığı konuşmada neler söylemiştir? Örneğin şunları: "...Biz şuna inanıyoruz ki, coğrafi durumumuz ve ortak uzun sınırimız olması, aramızda daha iyi ilişkiler kurulmasını gerektirmektedir..." "Silahlanma yarışı, güvensizlik ve kaygılan artırıyor, ekonomik kalkınmayı engelliyor. Silahlanma alanına harcanan kaynakların halkların refah ve ekonomik kalkınmasına ayrılmasını sağlayacak olan silahsızlanma, dünya barışı ve istikrar açısından yaşamsal önem taşımaktadır." ... "Vurgulamak isterim ki, komşumuz Sovyetler Birliği'nin son zamanlarda bu alandaki yapıcı girişimlerini biz ilgiyle izlemekteyiz." ... "Biz, bütün komşularımıza ilişkilerimize barışçı yaklaşımımızı korumaktayız."

Özal'ın bu şekilde konuşmasına yol açan nedir? Özal'ı böyle konuşuran, nesnel zorunluluktur. Bir kez daha ortaya çıkıyor ki, Türkiye ile SSCB arasında barış içinde yanyana yaşama dışında hiçbir mantıklı alternatif yoktur.

Sovyetler Birliği başta olmak üzere, sosyalist ülkelerin katılımı olmadan, Türkiye, güvenliğini sağlayamaz. Sovyetler Birliği'nin hiçbir dayatmayı içermeyen, tersine, tümüyle eşitliği ve karşılıklı yarar gözetken ekonomik, ticari, bilimsel-tekni, kültürel işbirliği olmadan, Türkiye ekonomik kalkınması yolunda kalıcı adımlar atamaz. Sovyetler Birliği'nin, sosyalist ülkelerin, dünya arenasında Türkiye gibi ülkelerin eşit haklı taraflar olarak yer almaları yolunda yürüttükleri aktif çabalar olmadan, ülkemiz, 6 Ağustos günü Milliyet gazetesinde Dışişleri Bakanı Halefoğlu'nun da itiraf ettiği gibi, Batılı ülkelerin "şunu da yapın, bunu da kabul edin" dayatmalarından yakasını kurtaramaz.

Bu durumda, tüm yurtsever, ulusal ve barışsever güçlerin Türkiye'nin Özal'ın Moskova'da söylediği bu sözlerin gereğini yerine getirmesi, buna uygun adımlar atması için hükümete baskıyı daha da artırması gerekmiyor mu?

Görüşmelerde, Özal, iki ülke arasındaki potansiyellerin kullanılmadığından söz etti. Peki, bunun nedeni nedir? Yalnızca ticari ilişkiler sağlıklı bir politik iklimin oluşmasına yeter mi? Potansiyellerin kullanılmamasının önündeki engel nedir?

TC'nin kurulduğu günden bu yana, açıkça ortaya çıkmıştır ki, SSCB, Türkiye ile olan ilişkilerine gelince, konjonktürel bir ilişki olarak bakıyor. Sovyetler Birliği'nde iktidar partisi olan Komünist Partisi'nin bu yıl içinde yapılan 27. Kongresi'nde, tüm komşularla iyi ilişkiler, ülkenin ulusal çıkarlarının gereği olarak, bir kez daha vurgulandı.

Özal'ın SSCB gezisi başlamadan önce, Türkiye'de estirilen politik hava ne yöneydi? Türkiye hükümeti yetkilileri, ABD'nin topraklarımızdaki üslerinde yeni nükleer depolama istasyonları yapmasına onay verdiğini, dolaylı da olsa, açıkladılar. Türkiye hükümeti, NATO içinde kimyasal silahların üretilmesi kararına onay verdi. Türkiye hükümeti, SSCB'nin ve Varşova Antlaşması Örgütü'nün tek bir barış girişimine olumlu yanıt vermedi. Özal'ın gezisi öncesinde, komşu devletlere karşı en kabaca, en yakışsız biçimde sözler kullanmak adeta bir moda dönüştürüldü. Güç gösterilerinde bulunuldu.

Demek ki, Türk-Sovyet ilişkilerindeki potansiyellerin gerektiği gibi kullanılmamasının esas nedeni, Özal hükümetinin dış politikasını belirlerken, Türkiye'nin ulusal çıkarlarından yola çıkmayıp, Amerikan çıkarlarını başa almasıdır. Sorun, 31 Temmuz günü Hürriyet gazetesinde, M.A.Kışlalı'nın yazdığı gibi, "teknisyenlerin işi"yle, "diplomasi oyunları"yla çözülemez. Sorun, ülkemizin dış politikasında köklü bir değişikliğin gündeme gelmesi sorunudur.

Demek ki, eğer Türkiye'de ulusal çıkarları başa alan, Türkiye'nin güvenliğini ABD'nin savaş planlarından daha önemli gören, ağırbaşlı, kişilikli, onurlu bir dış politika izleyen demokratik bir hükümet işbaşında olsaydı, Türk-Sovyet ilişkilerinde kullanılmayan potansiyeller söz konusu olmazdı.

Ülke ve dünya barışını tehlikeye sokacak her türlü güce göğüs germek; Emperyalist banka ile diğer tekellerle çarpık ekonomik politikaya son vermek; Türkiye ve T.Kürdistanı'ndaki Amerikan üslerinin kaldırılmasına yardım etmek; Bütün demokratik güçlerin başlıca isteği olmalıdır. Bu istek bütün demokratları yan yana getirebilir.

Yaşasın Sol Birlik, her şey Sol Birlik için var olmalı. Sol Birliğe üstün başarılar ve çalışmalar diler selamlarımı sunarım.

Gül Seven/Diyarbakır

Toplu sözleşmeler öncesinde işçi çıkarmalar yoğunlaştı

Tekeller işsizliği, işçi sınıfına karşı bir silah olarak kullanıyor

İşsizlik, baskı ve sömürü üzerine kurulu kapitalizm dünyasının ayrılmaz bir parçası olduğu gibi, emekçi halklarımızın da her zaman başlıca sorunlarından birisi olmuştur. İş bulmak için Avrupa'ya göç etmek zorunda kalan iki milyona yakın Türk ve Kürt emekçisi dahi, bu sorunun ağırlıklı yerini değiştirememiş; işsizlik, milyonlarca işçi ve emekçi için, özellikle de kadın ve gençler için çöküntü ve umutsuzluk kaynağı olmaya devam etmiştir.

Halk düşmanı, emek düşmanı 12 Eylül askeri darbesinden bu yana, işçi ve emekçilerin başta hayat pahalılığı, yoksulluk ve işsizlik olmak üzere karşı karşıya bulunduğu sorunlar daha da ağırlaştı.

Son altı yılda yaşam, yığınlar için tam bir cehennem dönüştü. 12 Eylül'den sonra işbirlikçi bir avuç tekellerin dışında kalan küçük ve orta boy işletmelerden bir bölümü, artan borç yükünün altından kalkamayarak iflas etti. Diğer bir bölümü, gereksinme duyduğu işletme sermayesini bulamadığı için üretimlerini durdurmak zorunda kaldı. Bir yandan IMF ve dünya bankasının dayattığı ekonomik-politika, diğer yandan da Türkiye ölçülerine göre dev savunma bütçeleri ve silahlanmanın tırmandırılması yeni yatırım olanaklarını tüketti. Bu durum, 6 yılda yığınsal işsizliği büyük boyutlara ulaştırırken, iş bulamayan milyonlarca insana hergün

yeni binlerin eklenmesine yol açtı.

Bilineceği gibi, Türkiye'de işsizlikten söz edilirken iki ayrı kavram kullanılmaktadır: Birisi kayıtlı işsizler, yani iş ve işçi Bulma Kurumu'na başvurarak iş arayanlar; diğeri ise kendi başına iş arayan, kayıt yaptırmayan işsizlerdir.

Bugün Türkiye'de iş ve işçi Bulma Kurumu'na başvurmayan işsizlerin sayısının 4 milyon civarında olduğu tahmin ediliyor. Bu sayıya, iş bulma umudunu tümüyle yitirmiş olan işsizler eklenmemektedir.

Kayıtlı işsizlere gelince, 24 Ocak kararları alındığı sırada, iş ve işçi Bulma Kurumu'na kayıtlı işsiz sayısı 200 bin iken, bugün bu rakama 1 milyon 50 bine yükselmiştir. Yine kuruma başvurup da işe yerleştirilemeyen işsizlerin sayısı son altı yılda yüzde 420 artış göstermiştir.

Ne var ki, işbirlikçi tekeller için işsizlik bir yandan ücretleri düşük tutma ve sömürüyü artırma aracı olurken; diğer yandan ise onların elinde işçi sınıfına, çalışan emekçilere baskı yapmada işçileri tehdit etmede bir silah haline gelmektedir. Holdingler, işçi sınıfının önüne şu sahte

ve kıskırtıcı ikilemi koymaktadır: "Ya boyun eğersin, ya da işsizler ordusuna katılırsın". Evren-Özal diktatörlüğü patronların tek tek işyerlerinde çalışan işçilerin önüne koyduğu bu ikilemi, açık bir devlet politikası haline getirdi. Hükümetin "yüksek ücret işsizliği artırır" sözü ve devlet planlama raporunda asgari ücretin yükseltilmesinin işçiler için "gaddarlık" olacağı belirtilmesi, başka hangi anlamda kullanılabilir...

Şimdilerde, özellikle de son iki ay içinde işten çıkarılmalar daha da hızlanarak sürüyor. Tekel işyerlerinde, madencilik ve tekstil işkollarında 20 bine yakın işçinin işten atıldığı belirtiliyor. Geçtiğimiz ay içinde KİT'leri özelleştirme planı çerçevesinde çalışanlar yapan Amerikan şirketi, bu kuruluşlardan ilk etapta 100 bini aşkın işçinin çıkarılmasını istiyor. Söz konusu şirket KİT kuruluşlarında çalışan öteki işçilerin de giderek azaltılmasını, kalanların da işçi statüsünden çıkarılarak sözleşmeli personel haline getirilmesini telkin ediyor. Bunun yanı sıra, Çukurova bölgesinde Sabancı Holding, Güney Sanayi ve Paktaş'da atılanların sayısının bini aştığı belirtiliyor. Gazetelerde Karadeniz bölgesinde Ordu ve Sinop'ta 700'e yakın işçinin, Gaziantep'te 800 işçinin işten atıldıkları yazıyor. Sadece son iki ayda işten atılmaları ilişkin daha onlarca örnek sıralanabilir.

İşsizler ordusuna yenilerini katmadaki bu gözle görülür hızlanma, kuşkusuz ne zaman açısından ve ne de yaşanan koşullar bakımından bir raslantıdır. Zaman açısından raslantı değildir; çünkü işten atılmaların hızlanması, 100 binlerce işçinin toplu sözleşme yapma hazırlıklarıyla aynı döneme denk düşmektedir. Koşullar bakımından raslantı değildir; çünkü Balıkesir, İzmir ve Eskişehir işçi mitingleri, Türk-İş'in karar verdiği yeni eylemler ve rejimin sendikaların elini kolunu sıkıca bağlayan yasalarına karşın, yapılan grevler, işçi sınıfının eylem çizgisindeki kararlılığına yükselişi göstermektedir. Diktatörlük ve onun arkasındaki güçler, şimdi bu süreci geriletmeyi ve durdurmayı amaçlamakta, bu yönde yeni bir saldırıya geçmektedir. İşsizlik tehdidi, bu yeni saldırının cephaneliğini oluşturmaktadır.

İşte bu nedenle, işten atılmaları önleyecek yeni yöntemleri bularak, varolanları iyileştirerek ve geliştirerek işsizliğin, işçi sınıfına karşı bir silah olarak kullanılmasının önü kesilebilir. Türkiye işçi sınıfının tarihinde, işten atmayı, açlık tehdidini işçi sınıfını eylemsiz hale getirmede başlıca disiplin araçlarından birisi yapan burjuvaziye karşı, çok ve çeşitli direniş örnekleri vardır. Örneğin daha 1949'da Zeytinburnu Çimento ve Kireç Fabrikası'nda işten atılmaları önlemek için üç vardiya çalışan işçilerin tamamı, atılan arkadaşları işe alınmaya kadar topluca işi bırakıp direnişe geçtiler. Bu gelenek, daha sonraları Türk-Demir Döküm'de, Sungurlar'da, Hoescht'te, Levent madeni eşyada, Java ve Skoda fabrikalarında ve Kavel'de ve daha sayılabilecek birçok işyerinde sürdürüldü, kökleşti.

Bu süreçte, geleceğini söküp atmaya hiç kimsenin gücü yetmeyecektir. Niketim

yetmiyor da. İstanbul Bakırköy'de kurulu Emayetaş fabrikasından son iki ay içinde atılan 52 işçinin aileleriyle birlikte fabrika bahçesinde toplanarak kararı protesto etmeleri bunu gösteriyor. 15 Ağustos 1986 günü Kavel işyerinden 46 işçinin işten atılmaları üzerine Otomobil-İş sendikası yönetimi ile Kavel işçilerinin, işten atılmadıkları ana nedenin MESS ile yeni

dönem toplu sözleşmeler olduğunu açıklamaları da diğer önemli bir göstergedir.

İşsizliğin, bugünkü boyutlara ulaşmasının suçluları ve sorumluları tekellerdir, holdinglerdir, Evren ve Özal'lardır. İşçi sınıfımız bunları iyi tanıyor. İşsizliğin işçi sınıfına karşı bir silah olarak kullanılmasını hesaplarını boşa çıkartmak için, görev hepimizi bekliyor.

H.ŞERİF (TSİP)

GÜÇLÜ BİR ÇIKIŞ İÇİN

12 Eylül'ün ekonomik, siyasal, sosyal, kültürel yöndeki toplumsal yıkımlarını, altı yıldır adım adım izliyor, yazıp çiziyor, bu objektif durumun siyasal demokrasi mücadelesine yansımalarını titizlikle bulup çıkarmaya çalışıyorsunuz. Bunları tekrar etmeye belki hiç gerek yoktur; ama 12 Eylül'den altı yıl sonrası olsa bile, eğer görevlerimiz hala yerli yerinde duruyorsa, bu görevleri yeniden ve yeniden vurgulamaktan usanmamak gerekir.

Sosyalist ve sol siyasi güçlerin önünde bugün çok somut görevler duruyor. Antifaşist mücadelenin olanakları nedir; bu olanakların ne kadar kullanılmalıdır; konjonktür bu olanakları ne yönde ve ne kadar genişletmektedir ve bulunulan noktada sol güçler nasıl bir atılım yaparak olayların peşinden gitmek yerine, olaylara yön vermek yetkinliğine ulaşabilirler vb. gibi. Cevabı açıkça ve hemen verilmesi gereken sorular gündemin başındadır.

"Sol" dendiğinde bugün Türkiye'de neredeyse sadece sosyal demokrasinin anlaşılması, daha da sol bir yelpaze aranırsa bundan Yeni Gündemci'lerin, sivil toplumcuların, hatta Aybarların ve Perinçeklerin anlaşılması giderek yerleşen bir alışkanlık haline gelmektedir. Yığınların gerçek sol güçlere kapalı böylesi çarpık bir tabloyu gerçeğin kendisi yerine koymaması için şart olan şey, sol güçlerin, ya da en azından bunun bugünkü somutlaşması olarak Sol Birlik güçlerinin, siyasal yelpazedeki sıkça sözü edilen "boşluğu", fiilen doldurmalardır.

Şimdiki siyasal sürecin belirgin karakteristiği, 12 Eylül'ü güçlerle kesin bir hesaplaşmaya doğru gitmesidir. Bu kesin hesaplaşmanın belli başlı alanlarından biri de 28 Eylül'deki ara seçimler olabilir. Bu seçimlerde, rejimin bütün baskı, terör ve kısıtlamalarına rağmen sol güçlerin doğrudan temsil edilmesi elbette mümkündür. Eğer bu görev gereğince ve faşizmden çıkarı olmayan tüm toplum güçlerinin en geniş birlikteliği temelinde yerine getirilebilseydi, hiç kuşkusuz seçim platformunu demokrasi mücadelesinin bir aracı ve yığınsal mücadelenin bir kaldıraç haline dönüştürmek, böylece diktatörlüğe güçlü bir tokat indirmek, daha yakın ve somut bir hedef olarak gündeme gelip, bunun başarılması ise daha ileri atılım ve perspektifler doğrultusunda güçlü bir zemin oluştururdu.

Sosyalistlerin ve öteki sol güçlerin görevi, bu açıdan bakıldığında ve antifaşist mücadelenin evrensel ilkeleri ışığında güçlü bir çıkışın, bir atılımın gereklerini vakit geçirmeksizin ve elbirliğiyle yerine getirmektir. Böyle bir atılımın doğal önkoşullarından biri, şimdiki kadarki mücadeleyle kazanılmış olan mevzilerin tahkim edilmesi ve solun bütün maddi güçlerinin birleştirilmesidir. 600 bin üyeli DİSK'in, 200 bin üyeli TÖB-DER'in, onbinlerce üyeli demokratik örgütlerin, yüzbinlerle ifade edilen kitlelerini, bu en diri toplumsal güçlerin dişe diş grevlerde, faşizme karşı mücadelede pişmiş öcülerini bütünleştirecek siyasal mücadele biçimlerinin vakit geçirilmeksizin kotarılması en başta sosyalistlerin başarması gereken bir görevdir.

Bu geniş politizasyon düzeyi bakımından en ileri toplumsal güçler solda güçlü bir birleşik siyasal odak bulamadıkları için ya edilgen bir bekleyiş içindedirler; ya da aynı anlama gelmek üzere, sosyal demokrasiyi desteklemektedirler. Sosyalistler ve sol güçler en geniş birliğin kaldırıcı ve kitleselleşmenin aracı olabilecek mücadele araçlarını bulup ortaya koydukları takdirde, bugünden yarı bir mucize yaratmış olmayacaklardır ama, bütün göstergelerin, çok kritik ve son derece önemli toplumsal olaylarla geçeceğini bugünden kesin bir dille haber verdikleri yakın geleceğin görevlerini göğüsleme imkanı verecek bir derinliğe ve yaygınlığa ulaşabileceklerdir.

Bunun başarılabilmesi halinde, kendiliğinden çok şey değişmeyecektir. Aksini ummak vahim bir yanılgıdır. Vakit geçirmek, oyalanmak, pek çok şeyi diyelim bir 1988 sonrasına —şöyle ya da böyle— ertelemek, ya da aynı şekilde bugünden kestirilemeyen, öngörülemeyen ve böyle devam ettiği müddetçe hiçbir garantisi olmayan kimi gelişmelerin beklentisine bağlamak, gelecekte kolay kolay telafi edilemeyecek ağır sonuçlara yol açabilir.

Bunun başarılması halinde ise çok şey değişecektir.

Yine enflasyonu aşağı çekecekler !

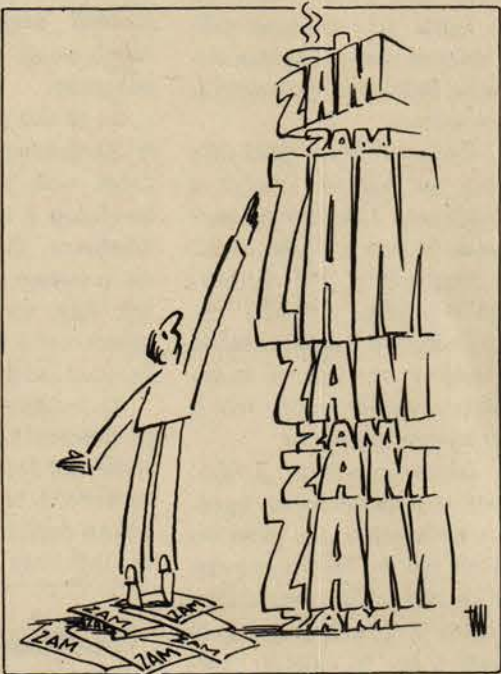
Özal hükümetinin, 6 yıldan bu yana uygulanan ekonomik politikayı, yükü halka yıkmak, uluslararası finans kurumlarının çizdiği doğrultudan şaşmamak, gittikçe daha fazla borç almak ve daha fazla borç ödemek, yatırım sözünü piyasadan kaldırmak, en azından anlamını, içeriğini değiştirmek gibi temel ilkelerinden ödün vermeden uyguladığı biliniyor. Bu politikanın propaganda düzeyindeki temel sloganı ise "enflasyonu (bitmez tükenmez bir şekilde) aşağı çekmek"tir. 6 yıldan beri enflasyon aşağıya çekiliyor. Gerçekte ise aşağıya çekilen halkın yaşam düzeyidir, işçi ücretleridir, memur maaşlarıdır. Yine 6 yıldan beri Türkiye aklıbaşında herkes, bu ekonomik politikanın çıkmaz bir yolu halka dayattığını, halkın sırtına sürekli yük bindiren, genel olarak ülkeyi yoksullaştıran, ekonomiyi emperyalizme daha bağımlı hale getirmek gibi karanlık amaçları olan bir politika olduğunu sürekli söylüyor. İşçi sınıfı, emekçi halk açısından enflasyonu, bu yana, bu ekonomik politikanın ekonomiyi kapitalistler açısından da bunalımdan kurtaramayacağını, örneğin bir döviz bunalımının geçmişte olduğu gibi kaçınılmaz olduğunu, yatırımsız ihracatın dökmeye suyla değirmen döndürmekten başka bir şey olmadığını hep söylüyorlar.

Son günlerde yeniden bir sıkıntıdan, halkın sıkıntılarında değil, doğrudan Türkiye'deki ekonomik politikanın sıkıntılarından söz edilir oldu. İsimleri açıklanmayan (Özal'dan korkularından olacak) iki büyük bankanın yetkilileri, bu yıl içinde döviz bunalımının had safhaya varacağını açıkladılar. Bankacılar yaptıkları açıklamada, bu yıl içinde ihracatın büyük ölçüde düşeceğini, hızla artmakta olan ithalat, turizm gelirleri ve işçi dövizlerindeki düşüş nedeniyle döviz açığının 7 milyar dolara çıkabileceğini belirttiler. Bu durumda 1980'den bu yana 3 milyar doların altına düşmeyen dış ticaret açığının 7 milyar dolara çıkması şimdiki dek görülmemiş bir döviz açığı demek olacak. Bu görülmedik döviz açığının beraberinde bir dizi olumsuz gelişmeyi getirmesi, başta da enflasyon oranını artırması kaçınılmaz olacaktır.

Bu karanlık tabloya rağmen, Özal kalkıp rahatlıkla "Geçen yıl 3,5 milyar dolar dış borç ödedik" diyerek övünebiliyor. Döviz sıkıntısını sağır sultan bile duyduğu halde, Özal'ın bir türlü kabullenmemesi, sorunun doğrudan "borç ödemeleri" ile ilgili olması ile bağli olsa gerek. "Borçlarını ödemekte sıkıntı çeken Türkiye" imajı Özal'ın hiç de işine gelmiyor. Ama almayı düşündükleri ön-

lemler esasta döviz sıkıntısının canlarını pek sıkıktığını gösteriyor. Yatırımların daha da kısıllacağını söylerken, ithalatta sözde kısıntı yapmaya yeltenirken, KİT'lerin dış borçlarına çözüm arıyoruz derken gerçekte dövizdeki açılmılaş sıkıntıdan söz edilmektedir. Ne olacak? Yeni önlemler alacaklar. Yeni önlemler her zaman olduğu gibi sıkıntının faturasını emekçi halka ödetmektedir. Bildikleri tek çare her zaman olduğu gibi budur. Kamuda harcamalar kısıllanacak, sosyal harcamalar düşecek, tasarruf genelgesi yayınlanacak, sağlık ve eğitim harcamalarına ve diğer hizmetlere zam gelmesi kaçınılmaz olacak.

Öte yandan bir de seçim var. 10 ilde de yapılsa seçim seçimidir ve dürmü kadar değil biraz daha fazlası yer yakar. Bu nedenle seçim ekonomisi değilse bile demagojisi şarttır. Fon destekli, ANAP kasketli göstermelik uzlamalar muhtemeldir. Ama hepsi eyleme kadar. Ya Eylül'den sonra? Eylül'den sonra IMF geliyor. IMF geldiğinde ise neler olduğunu halklarımız 6 yılın deneyleriyle biliyor. Özal hükümetinin yetkililerinin o zaman şimdiki kadar daha çok açık konuşacaklarına emin olabiliriz. Söyleyecekleri ve yapacakları şimdiden bellidir. Enflasyonu aşağıya çekmeye devam edecekler!

Türk ordusu Irak Kürdistanı'na bir kez daha saldırdı

Kürt halkının ulusal demokratik mücadelesi yokedilemez !

Cihan Erdem (PPKK)

SÖMÜRGEÇİ FAŞİZMİN BARBARLIĞI VE ŞÖVENİST TUTUMLAR

Uluslararası gericiğin başını çeken ABD emperyalizminin ve işbirlikçi sömürgeci faşist tekeli Türk burjuvazisinin, 12 Eylül darbesiyle hedeflediği Türkiye devrimci hareketiyle birlikte, Kürt halkının hızla gelişen ulusal demokratik mücadelesini ezmekti. Sömürgeci Türk devletinin faşist nitelikte yeniden örgütlenmesine paralel olarak, faşist tekeli Türk burjuvazisi ABD emperyalizminin geniş desteği ile Türkiye ve Kürdistan emekçi halkının devrimci yurtsever hareketine azgın, saldırılarda bulundu.

Sömürgeci faşist diktatörlüğün faşist ordusunun, geçtiğimiz günlerde Kürdistan'ın Irak parçasında bulunan Kürt halkına havadan ve karadan saldırması, bölgeyi yoğun bir şekilde bombalaması, kadın ihtiyar çocuk demeden yüzlerce insanı katletmesi, Türk faşizminin Kürt halkına karşı yürüttüğü barbarca saldırıların bir parçası ve devamıdır.

Türkiye Kürdistanı'nda, özellikle 12 Eylül'den beri Türk MİT'inin, Kontr-gerilla'nın ve özel timlerin yoğun bir faaliyet içinde buldukları, kimi yerde "bölücü terörist" kılığında köylere silahlı saldırılar düzenledikleri, kimi yerde yine provakasyon amacıyla polis ve askere zararsız saldırılar düzenledikleri ve kimi zaman da yine "bölücü" kılığında Türk devletinin güçlülüğü ve yenilmezliğinin propagandasını yaptıkları bilinen bir gerçektir. Tüm bu oyunlar, Kürt halkı üzerindeki sömürgeci faşist baskıların daha da yoğunlaştırılması amacıyla hizmet ediyor.

Irak Kürdistanı'nda ulusal demokratik güçler arasında, çok olumlu yakınlaşmaların sağlandığı, Saddam diktatörlüğüne karşı, ciddi anlamda bir cephe hareketinin yaratılmaya çalışıldığı, buna karşılık ırkçı, gerici Baas rejiminin bunalımlarının derinleştiği bir sırada, saldırının yapılması çok anlamlıdır. Aynı şekilde Türkiye'de faşist rejimin bunalımlarının derinleştiği, çelişkilerin keskinleştiği, halk muhalefetinin geliştiği, diktatörlüğün ve kukla hükümetinin önemli ölçüde yıprandığı, artan ölçüde rüşvet, yolsuzluk olaylarının basına yansdığı, ara seçimlerin yaklaştığı bir sırada saldırının yapılması, yine bir tesadüf değildir.

Amaç; Kürt halkı üzerindeki baskıları daha da şiddetlendirmek, gerektiği zaman, sınır tanımaksızın tüm Kürt ulusal demokratik güçlerini ezmek, ırkçı gerici Baas diktatörlüğüne destek sağlamak, aleyhinde gelişen kamuoyunun dikkatini başka yöne kaydırmak, kitler nezdindeki güç kaybını, "bölücülüğe karşı" birlik ve beraberlik demagojisiyle önlemektir.

Durum bu kadar açıkken, kimi iflah olmaz müzmin şöven sosyal demokrat görünümüne yöneticilerin, burjuva basının ilerici geçinen bilumum köşe yazarlarının, bu olayda faşist diktatörlüğün yanında saf tutmaları, ırkçılık batağında çırpınmalarıyla açıklanabilir. Ancak yurtsever, demokrat, hatta sosyalistlik iddiasında bulunan barış ve demokrasi güçleri faaliyetlerinde görülen kimi çevrelerin, bilim adamı, hukukçu, aydın ve yazarların bu konuda suskun kalmaları, tepki göstermemeleri neyle açıklanabilir? Kürt halkına yönelik katliamlara karşı çıkmadan, demokrasi savaşımı verilebilir mi?

Yıllardır sömürgeci baskı cenderesi altında tutulan, her türlü yeraltı ve yerüstü zenginlik kaynakları talan edilen, tüm ulusal demokratik hakları gasp edilen, toplumsal gelişmesinin önüne geçilen, hatta varlık yokluk, savaşımıyla karşı karşıya bırakılan Kürt halkının ulusal kurtuluş, bağımsızlık ve demokrasi savaşımı desteklenmeden, Türkiye'de tutarlı bir demokrasi savaşımı verilemez. Kürdistan halkının desteğini kazanamayan bir anti-faşist barış ve demokrasi mücadelesi sonuç veremez. Kürt halkına yönelik baskı ve katliamlara karşı çıkmadan, Kürt halkının ulusal demokratik hakları savunulmadan, bunun için savaşılardan Kürt halkının desteği kazanılmaz.

Dünya ve bölge barışının sağlanmasına katkıda bulunmak, Türkiye'de barış ve demokrasinin egemen olmasını istemek, büyük oranda Kürt halkının kendi geleceğini belirleme hakkını savunmaya, bunun için özgür bir ortam yaratmaya, bizzat pratikte savaşım vermeye bağlıdır. Bu hak tanınmadan, bunun için savaşılardan ve bizzat bu hak gerçekleştirilmeden, Türkiye'de barış ve demokrasi egemen olamaz.

Yıllardır sömürgeci Türk burjuvazisinin Türkiye emekçi halkını, Kürt halkına karşı şöven-ırkçı şartlandırmalarına, halklarımız arasında düşmanlığı körükleyen politikalarına karşı çıkmak, yurtseverlik demokratik görevidir. Bu politikaların özünde, sömürü mekanizmasının devam ettirilmesi gerçeği yatmaktadır. Baskı ve saldırıların dayandığı kaynak budur. Oysa, Kürdistan'ın talan edilmesinde, Kürt halkının baskı altında tutulmasında, Türk emekçi halkının hiçbir çıkarı yoktur. Tersine bu durum, Türkiye emekçi halkı üzerindeki baskıların giderek artmasına, Türkiye'de barış ve demokrasinin bir türlü egemen olmasına neden olmaktadır.

Türkiye'de barış ve demokrasi gücü olmak; Kürt halkı üzerindeki faşist baskı ve katliamlara karşı çıkmayı, Kürt halkının ulusal demokratik haklarını savunmayı gerektirir. Unutulmamalı ki, faşist diktatörlüğü yıkacak olan güç, halklarımızın ortak örgütlü gücü olacaktır.

Baştarafı 1. Sayfada

ve buradaki ulusal demokratik hareketten ödü kopan Türk burjuvazisi, Kürdistan'ın diğer parçalarında yürütülen mücadeleden de korkuya kapılmaktadır. Bir parçada elde edilecek başarının kendisi için ne derece ciddi sorunlar yaratacağını düşünerek, Irak ve İran gerici rejimleriyle işbirliğine gitmekte. Bu mücadeleyi bastırmak için çaba harcamakta. Bununla da yetinmeyip, son saldırı da görüldüğü gibi gerektiğinde kendisi tüm uluslararası hukuk kurallarını çiğneyerek sınırlarını aşarak saldırıya girişmektedir.

İktidara el koyduğu günden itibaren Türkiye ve Türkiye Kürdistanı'nın NATO'nun ileri bir karakolu haline getiren; ABD üsleriyle donatan, bunun için yeni havaalanları inşa eden Evren cuntasının son saldırısı da ABD emperyalizminin bölgeye yönelik planlarıyla uyum içindedir.

Faşist diktatörlük halklarımıza baskı, zulüm ve açlıktan başka bir şey vermedi. Ülkeyi halklarımıza, onların ilerici güçlerine zindan etti. Kürt halkının en ufak bir ulusal demokratik hak talebini "bölücülük" diye niteledi. Bu talepleri ileri sürmeleri işkenceden geçirdi, zindanlara doldurdu.

Saldırı nefretle kınandı

Türk ordusunun saldırısına uluslararası planda ilk tepki Libya lideri Kaddafi'den geldi. Kaddafi Libya radyosuna yaptığı ve BBC tarafından dünyaya duyurulan mesajında; eylemin kabul edilmez olduğunu, tüm dünya halklarının operasyonu kınadığını ve reddettiğini söyledi. Kaddafi mesajında devamla şöyle diyor: "Kürtler saygı duyulması gereken bir ulustur ve bağımsızlık ve birlik haklarına saygı duyulmalıdır."

Kaddafi'nin açıklaması üzerine Türk burjuva basını yaygın organları hep bir ağızdan saldırıya geçtiler. Bin dededen su getirip Kaddafi'yi kötülemeye kalktılar. Diktatörlük ise, mesajın kendilerine ulaşmadığını, ulaştığında ise reddedebileceklerini açıkladı.

Diğer taraftan Irak Kürdistanı'nda mücadele eden örgütlerden Kürdistan Yurtsever Birliği ve Kürdistan Demokrat Partisi, radyoları vasıtasıyla yayınladıkları çağrılarda Türk ordusunun saldırılarının sonuçsuz kalacağını, şehit edilen bir kişinin yerine yüzlerin yetiştirildiğini belirttiler.

Batı Avrupa'nın çeşitli ülkelerinde ise Türkiye ve Kürdistanlı demokratik işçi örgütleri saldırıya büyük bir tepki gösterip protesto etti-

ler. Eylemler düzenlediler.

Türk ordusunun Kürdistan'a saldırısına demokrat geçinen yeri geldiğinde insan haklarından, hak ve hukuktan bahisle sayfalar dolusu makaleler yazan bazı köşe yazarları da dahil olmak üzere, tüm burjuva kalemler, hep birden alkış çaldılar, saldırıya destek verdiler. "Bölücülük", "terörizm" üzerine yazılar döktürdüler. Aynı çevreler Güney Afrika'daki ırkçı Pretoria rejiminin siyah halka uyguladığı barbarlıklara karşı çıkarken, burunlarının dibindeki Kürt halkının durumunu görmezlikten gelip, yıllardan beri ona uygulanan ırkçı baskılara destek oluyorlar. Bu şöven tavrın "demokratik"la uzaktan yakından hiçbir alakasının olmadığı açıktır.

Batı Avrupalı "demokrasi havarisi" geçinen güçler ise, saldırı konusunda gık bile çı-

karmadılar. Eh ne de olsa tüm bunları yapan ordu NATO üyesi bir devlete bağlı. Doğal olarak bu yapılanlar onların da çıkarlarına... Neden ses çıkarsınlar ki?!

ABD'nin açık desteğini almış Evren-Özal çetesi, ulusal demokratik hakları için mücadele eden Kürt halkına karşı uyguladıkları kanlı terörün çıkar yol olmadığını görecektir. Sol Birlik, bu barbarca saldırıları karşı çıkmayı bir insalık görevi olarak görmekte, ilerici barış yanlısı güçleri buna karşı çıkmaya çağırılmaktadır.

Kürt halkının tüm ulusal demokratik haklarını elde etmesi, ülkeye gerçek bir demokrasinin getirilmesi Evren-Özal rejiminin yıkılmasından geçmektedir. Tüm demokrasi güçlerinin önündeki ana hedef diktatörlüğün yıkılmasıdır....

Kürt dili üzerindeki yasaklara karşı çıkmak demokratik gereğidir

Ankara DGM savcılığı, Tercüman gazetesinin "SHP Genel Merkezinde Kürtçe konuşuluyor" iddiaları üzerine SHP'liler hakkında geniş bir soruşturma açtı. Ankara DGM savcı yardımcısı ünlü faşist Ülkü Coşkun, soruştur-

mayı yürütmekle görevlendirildi.

Bu olay Evren-Özal diktatörlüğünün faşist devletin yargı kurumlarının Kürt halkına karşı ırkçı şöven bağınazlıklarını sergileyen örnek-

Devamı 7. sayfa

LEŞKERÊ TIRK CAREK DIN ERİŞİ KURDISTANA IRAKÊ KIR TEVGERA NETEWÎ Û DEMOKRATİK A GELÊ KURD NAYÊ PELIXANDIN

Diktatori carek dın "Sino-rên resmi" ihlal kir û leşkerê xwe berda ser Kurdistanê Irak. Dı berbanga roja 15 Tebax 1986 an balafirên fantom gelek gundên Kurdistanê Irakê bombekirın û gund hatın wêrankirın. Bı sedan jin û zaro hatın kuştın. Piştî êrişê fantoman, du roj pêyhevdu ji, Komandoyên, ku ji Bolu û Keyserî hatibûn, bı Helikopteran lı erdê êriş anin ser gundan. Wek tê zanin, ku leşkerê Tirk dı Gulana 1983 û Çiriyê Paşin 1984 an jî êrişê parçeyên Kurdistanê kiribûn. Wek êrişên berê, wê car jî diktatoriya Evren-Ozal, jî diktatoriya Saddam mısade girt. Diji gelê me nûnûneyek nu ya barbarî nişan dan.

Berî êrişê diktatoriya Evren-Ozal dji Kurdistanê Irak, rojnameên burjuva dji Kurdistanê Irak gelek nîvîsandın. Ev bı vê kîrîmê dixwastın, ku bala gel bîkşîmın. Û kuştina leşkeran lı Uludere bo bîhane, bo êrişê wan. Bo bîrîyêkê şa diktatoriya hewce nedît, ku fikra parlemanto bîstine û ev jî nişana parlemantoya iroyîni ye. Wek Efrîka Başûr a nijadperest û faşist û İsrail... Bı "Karamamek bı hukma Zagon", leşkeran ra musada êrişê welatek dın hat dayin. Û şa jî zagona zordari ya xwe "Zagona Bingehin" ihlal kirın.

Dı rojên piştî êrişê, lı Kurdistanê Tirkîyê terora dewlêt hat merhelek herî bîlind. Gund û bajar hatın talankirın. Mirovên bê suc hatın girtın. "Timên Kuştinê" lı Kurdistanê dest bı neçirîya mirovan

kir.

Diktatori bı vê êrişê, bo ku şövenîzmê xurtir bike, dest bı demagojiya "yekitiya welat", "terörizm", "hêzên derwa" ûwd. kir û xwest, ku bala millet bîkşîne ser tîştêk dın û pêşiya muhalefeta, ku her roj zêde dibe, bigire. Diktatori dixwaze bı wan listikan emrê xwe direj bike.

Burjuvaziya Tirk, ku perçeya herî mezin ya Kurdistanê işgal kirîye û dı bin lepên xwe digire, jî ber tevgera netewî û demokratik dîlê xwe diqete û ew jî têkoşîna gelê Kurdistanê ku dı perçeyên dın da dajo, gelek dîtirsın. Ev jî serfiraziya têkoşîna gelê Kurdistanê lı perçeyeki da gelek dîtirsın û dji wê jî bı rejimên kevnepere a İran û Irakê va bı hevra hereket dîkın, bo ku têkoşîna gelê Kurdistanê were pelixandin, bı hevra êriş tîmın ser wê. Êrişê dawî jî eşkere dîke, ku ev bona ku têkoşîna gelê Kurdistanê werî pelixandin biryarên hukiki ya navnetewî jî qet nabînin.

Cuntaya Evren, piştî dest daye ser hukum, Tirkîyê û Kurdistanê Tirkîyê kîre qereqolek êrişkar a NATO, welat bı leşgergehên ABD (Dewletên Emerîka Yekbûyi) tije kir, bona wê balafirgehên nu çêdîke; bı vê êrişê wa da xuyakırın, ku bı planên DEY lı ser heremê wa yek in.

Diktatoriya faşist, jî zulm, tede û birçitiyê bêtur tîştêk dın neda gelên me. Welat bo gelên me, bo hêzên pêşverû ra kir zindan. Daxwaza mafên netewî û demokratik a gelê Kurd a herî biçûktir bı "per-

çekar" da xuyakırın. Mirovên ku bo vê daxwazna duxebîtin avêt gurtigehan û dı bin eşkencên gran derbazkır.

ÊRIŞ BÎ NEFRETÎ HAT LANETKIRIN

Lı alî navnetewî da berî gîştan serokê Libiya, Kaddafi, dji êrişê leşkerên Tirk derket. Kaddafi, dı dengkirina radyoya Libiyayê da, ku lı alî BBC jî lı dinyayê hat belavkirın, dji êrişê leşkerên Tirk derket û dijîtiya gelên cihanê lı ser operasyonê anî ser zaman. Kaddafi, dı mesaja xwe da şa dibe: "Kurd netewek bı qedr û qîmet e û pêwîste mafê serxwebûn û yekitiya wan bê naskırın".

Lı ser daxwuyaniya Kaddafi, rojnameên burjuvaya Tirk bı hevra êriş anın. Ew dji Kaddafi bı propagandek ne baş destpêkırın. Diktatori jî diyar kir, ku hên mesaja Kaddafi negihîştîye destên wan û wexta ku hat jî wê qebul nekın.

Lı alî dın jî rêxistinên, ku lı Kurdistanê Iraqê têkoşin dîdın, wek Yekîtiya Nîştîmani Kurdistanê û Partî Demokratî Kurdistan, dı radyoyên xwe da xuyakırın, ku êrişê leşkerên Tirk wê negihîştîye armanca xwe û dı şuna şehideki bı sedan kes dighêjin.

Lı welatên Ewropa rojava jî rêxistinên demokratik a Karkerên Tirkîyê û Kurdistanê Tirkîyê bı xurtî dji êrişê leşkerî derketin û protesto kîrın. Dji êrişê leşkerigelek ça-

laki hatın amadekırın.

Lı ser êrişê leşkerên Tirk dji Kurdistanê, rojnamevanên, ku xwe demokrat dihesibinın û car caran lı ser mafên mirovî bahsêdîkın û bı rûpelan nîvîsar derdexinın û rojnamevanên burjuva bı hevra bı devekî, piştewaniya xwe bı leşkerên Tirkîyê va diyarkırın. Piştîgurtiya êrişê kîrın. Lı ser "perçekarî" û "terörîzmê" nîvîsandın. Ev kesên, ku lı Efrîka Başûr dji kîrîmên barbar lı ser reşikan bı alî rejîma nijadperest a Pretoria derdîkevın, pêşiya pozê xwe nabînin, rewşa gelê Kurd nexwazın nasbîkın û salan wr da alikariya êrişên nijadperestî dji gelê Kurd dîkın. Eşkereye, ku eleka ev tevra şöven bı "demokrati" va nîne.

Hêzên "hawarên demokrasî" lı Ewropa rojava lı ser ev êrişê qet tîştê negotın. Ber ku ev leşkerê êrişker endamê NATO ye. Ev êriş bo vana jî bı fêde ye. Ma bo çî dengê xwe bîlindbîkırın?!

Cuntaya Evren-Ozal, ku piştewaniya DEY gurtiye, wê bibîne, ku pêşiya têkoşîna gelê Kurd bo mafên netewî û demokratik, bı êrişên xwinrêj naye girtın. YEKITIYA HÊZÊN ÇEP, dijderketina ev êrişê barbar, mafek mirovî dihesibîne û gazi hemû hêzên pêşverû û aşitixwaz dîke, ku dji wê êrişê derkevın.

Destxwistina mafên netewî û demokratik a gelê Kurd, bı sazkirina demokrasîyê û hulweşandina rejîma Evren-Ozal va grêdayî ye. Wezîfa herî pêşîn lı ber hemû hêzên demokrasî hulweşandina diktatori ye.

SOL BİRLİK yazışma adresi:
Postlagerkarte Nr. 056934/B. 4100 Duisburg - BRD

Cezaevlerindeki uygulamalar 12 Eylül rejiminin gerçek yüzünü anlamakta, insanlık dışı çehresini kavramakta en iyi örnektir

12 Eylül rejimi ve cezaevleri

Faşist diktatörlüğün insanlık dışı baskıları en fazla cezaevlerinde yaşandı. Günün 24 saatinde faşizmin elinde bulunan ilerici, demokrat, komünist ve bazen de politik hiçbir yönü olmayan tutuklular ve hükümlüler çok çeşitli işkence ve baskı türleriyle ezilmek istendiler. Direnişler yapıldı. Direnişlerde ve işkencelerde ölenler oldu.

Cezaevlerindeki diğer yanı sıra mahkum aileleri de dışarda büyük bir direnme örneği gösterdiler. Cezaevleri kapılarında beklediler, gösteri yaptılar, bakanlıkları ve basın kuruluşlarını defalarca ziyaret edip taleplerini duyurdular.

Faşizmin cezaevlerindeki uygulamaları öylesine boyutlar almıştı ki artık tek başına "işkence" demek yapılanları açıklamakta yeterli olmamaktadır.

İşkencenin ülkemizde bugüne kadar bilinen anlamı; özellikle devletin güvenlik güçlerinin gözaltına aldıkları kişiden bilgi almak veya ona birtakım suçlar yüklemek amacıyla baskı ve eziyet yapmalarıdır. Buradaki "işkence"nin iki özelliği vardır: Sanki polis veya jandarmanın elindeyken yapılır. İşkencenin başlıca amacı da bilgi almak veya suç yüklemektir.

Gözaltında kalmayı tamamlayıp cezaevine gelmek artık işkence değil. Cezaevinde "hoşgeldin sopasıyla" başlayan ve sistemli olarak uygulanan bir işkence vardır. Burada işkencenin amaç ve kapsamı da değişmiştir. Amaç artık bilgi almak veya suç yüklemek değildir. Amaç mahkumların kişiliklerinin parçalanması, kendilerini tanıyamaz hale getirilmeleri, akli dengelerinin bozulması ve sonunda da her istenileni yapan robotlar haline getirilmeleridir. Bu amaçla fiziksel ve psikolojik terör birlikte uygulanmaktadır.

Faşizmin cezaevlerindeki amacı ilerici tutuklu ve hükümlülerin "pişman olmalarını", "faşizme teslim olmalarını" sağlamaktır. Bunu yapmayanları ise bedensel ve psikolojik olarak çökertmesidir. Bu anlamda cezaevlerinde faşizmin baskılarını karşı mücadelelenin amacı fiziksel acılara son vermenin de ötesinde "insanlığını korumak", "kişiliğini yitirmemek"tir.

Reha İsvan'ın cezaevi anılarında sık sık belirttiği; "insanlık onuru işkenceyi yenecektir" sloganı bu insanlık dışı teröre karşı süregelen direnişi en iyi şekilde sembolize etmektedir.

Uygulanan kişiliği ezme yöntemlerine bazı örnekler verelim:

1981 yılında Diyarbakır Cezaevi'nde bulunan bir tutuklu, cezaevine girildikten sonra iki saat içinde İstiklal Marşı'nın 10 kıtasını, Atatürk'ün Gençliği Hitabesini ve Anımız'ı ezberlemenin zorunlu olduğunu, ezberlemeyenlerin hücreye atılıp dövüldüklerini, foseptik çukuruna sokulduklarını anlatıyor.

Burada iki yönlü bir baskı vardır: Dayak ve en hayasız işkenceler. Bir de ayrıca insan beynine başka bir şey düşünmesine meydan verilmeyecek kadar yüklemek. İki saat içinde, dövülerek bu kadar şey ezberlendikten sonra da iş bitmiyor. Başka marşlar var; Harbiye Marşı, vb. gibi. Bu dönemde Mamak'ta kalıp tahliye olan bir tutuklu ise cezaevinde bazıları çok

uzun olan 40'a yakın marşı ezberlediklerini anlatıyor. Marşlar 'eğitim' adı verilen ve havalandırma sırasında yaptırılan zoraki hareketler sırasında sürekli olarak okunmak zorunda. Her seferinde de "yüksek sesle okudun, yanlış okudun" gerekçeyle tutukluların bir bölümü askerler tarafından dövülmektedir.

Bağımsız her çeşit düşünmenin, yaratıcı faaliyetin engellenmesi ve sürekli psikolojik baskı altında tutmak; bu yöntemlere kaba dayak, küfür, her türden aşağılama da sürekli eşlik etmektedir. Amaç robotlar yetiştirmektir.

Kitap, gazete sık sık yasaklanır. Kağıt kalem bile toplanır. Aylarca basılı bir kağıt parçası görmemiş tutuklular vardır. Satranç yasaktır. Tutukluların ekmek içlerinden yaptıkları satranç taşları her aramada toplanır. Bir de sa-

bahtan akşama kadar cezaevinin iç hoparlörlerinden yüksek sesle marşlar, arabesk şarkılar çalınır. Bir dönem Müşerref Tezcan'ın "Türkiyem Türkiyem"i koğuşlarda saatlerce çalınmıştır ve bu dönemde askeri cezaevlerinde kalan herkes bu kadından da şarkısından da nefret etmektedir.

Yine Metris'de kalmış olan bir tutuklu izlenimlerini "Bin Tanık"da şöyle anlatıyor:

"...Bir dönem fiili işkence ön plandadır, bir dönem psikolojik baskılar öne geçer. Yapılacak her uygulama için maddi temel yaratmak esas. İşkence meşru bir zemine dayandırılmaya çalışılır. Örneğin, avukat görüşünde tek sıra olmak ve uygun adım yürümek şart koşulur. Sıra geçmeyi kabul etmeyen tutuklu hemen orada yere yatırılıp gereği yapılıyor. Ziyarete gidış ge-

lişlerde örneğin, 'camdan baktın, dik yürümedin' gibi nedenler de yere yıkılmak için geçerli birer neden. Bu tip dayaklar, bence bütüne varamadıkları parçaları oluşturuyor. Yani bir programın parçası olarak uygulanıyor. Saç kesme, tek tip elbise giydirme, ceket önü ilikletme ve arama gibi uygulamalar bir bütünü, siyasi kimliğinden arındırma bütünü parçaları kısaca..."

12 Eylül'ün cezaevlerindeki uygulamaları bu kadar da değil. Hücreler apayrı bir konu. Sol Birlik'in geçen sayısında aylardan beri güneş yüzü görmemiş, havalandırmaya çıkartılmamış tutukluların hücrelerdeki durumları hakkında bilgi verilmiştir.

Cezaevlerindeki uygulamalar 12 Eylül rejiminin gerçek yüzünü anlamakta, insanlık dışı çehresini kavramakta en iyi örnektir.

Şahinkaya olayı: 12 Eylül rejiminin diğer yüzü "rüşvetçilik"

Cunta üyesi emekli Orgeneral Tahsin Şahinkaya'nın nicedir ayyuka çıkmış rüşvet ve yolsuzlukları, SHP milletvekili Cüneyt Canver'in 25 Temmuz tarihli soru önergesinin ardından kamuoyunda açıkça tartışılmaya başlandı. Basın ürkekçe de olsa olayın üzerine gidince, yolsuzlukları yıllardır gözlerden gizlenmeye çalışılan Şahinkaya iyice köşeye sıkıştı. Bir süre cuntanın ve "dokunulmazlığının" ardına gizlenerek, "ihanet" edebiyatıyla dikkatleri dağıtarak ve gözdağı vererek yakasını kurtarmaya çabalaayan Şahinkaya, mecbur kalınca göstermelik bir "mal beyanı"nda bulundu. Ancak bu sözde "mal beyanı" kimseyi tatmin etmediği gibi, pek çok yeni sorunun ortaya çıkmasına yol açtı. Yapılan kamuoyu yoklamaları, halkın büyük bir çoğunluğunun bu mal beyanını yeterli ve ikna edici bulmadığını gösterdi.

Kamuoyunda oluşan yaygın ve ortak kanı, rüşvetçi Şahinkaya'nın açıkça yalan söylediğidir. Basına sunulan mal beyanı, Şahinkaya'nın yalancılığını ayan beyan sergilemekten başka hiçbir şeyi açıklamamaktadır. Günlerce beklendikten sonra, rüşvetçi generalin yasadışı yollardan edindiği muazzam servetin ancak küçük bir bölümünü kapsayan -ki bu kadarı bile bir emekli general için "makul" ölçülerin üzerindedir- düzmece bir mal beyanı ortaya çıkmıştır. Nitekim, basında Şahinkaya'yı savunmaya çalışan kimi köşe yazarları dahi, bu mal beyanının hiçbir şeyi açıklığa kavuşturmadığını, Şahinkaya'yı aklamaya yetmeyeceğini belirtmek zorunda kaldılar. Rüşvetçi generalin karısı, çocukları ve diğer aile yakınlarının malvarlığı halen karanlıktır. Ailenin "sırdaş hesaplarında" ve yabancı bankalarda biriken serveti ve ellerinde bulunan hamiline yazılı şirket hisse senetlerinin gerçek miktarı bilinmemektedir. Ayrıca, açıklanan mal varlığının nasıl edinildiği de belli değildir!

Mal beyanının zevahiri kurtarmak için kaleme alındığı öylesine bellidir ki, avukatlarının birkaç haftalık mesai sonucu hazırlayabildikleri tek sayfalık metinde her nasılsa "unutulmuş" olan Yalova'

daki bir arsa, Şahinkaya'nın sözlü beyanıyla son anda malvarlığına dahil edilmiştir. "Kıyıda köşede unutulmuş" daha pek çok menkul ve gayrimenkul servetin bulunduğu anlaşılmaktadır. Sözelimi, çocukları Sevgi ve Serdar Şahinkaya'nın Çanakkale Seramik'teki nominal değeri 5'er bin lira olan hisse senetleri mal beyanında yer almaktadır ama karısı Sema Şahinkaya'nın Bağfaş'taki hisse senetleri, yine her nasılsa "unutulmuş"tur! Oysa, 12 Eylül sonrasında -tesadüf bu ya!- başladır bir hızla yükselen, 1985'teki 65,7 milyar liralık cirosuyla Türkiye'deki en büyük özel sektör kuruluşları arasında 11. sıraya yerleşen ve basında "son yılların mucize şirketi" diye sözü edilen Bağfaş'ın 28 Mart 1986 tarihli son genel kurulunun "hazır cetveli"nde Sema Şahinkaya da ortak olarak yer almaktadır. Mal beyanında belirlenmediğine göre ve eğer cuntacı generale inanacak olursak, Sema hanım Bağfaş ortağı değildir! O halde şirket genel kurulunda, hem de ortak sıfatıyla ne aramaktadır? Eğer Şahinkaya, mal beyanından kaçırılmak için son anda elden çıkardığı malları gibi bu "mucizevi" şirketteki hisselerini de son bir iki ay içerisinde satmışsa, bu para nereye gitmiştir? Mal beyanında neden görülmemektedir? Tahsin Şahinkaya, bu ve benzeri sorulara hiçbir cevap vermemiştir, verememektedir.

Yine T.Şahinkaya'nın Bodrum'da inşa ettirirken basında çıkan bazı haberler üzerine alelacele elden çıkardığı bir lüks yatın satışından elde edilen 15 milyon liranın -ki bu meblağın gerçek alışverişi yansıtmadığı kesindir- nereye gittiği de bir "sır"dır! Diğer pek çok şey gibi, Sema hanımın mücevherleri de mal beyanı hazırlanırken her nasılsa "unutulmuş" mallar arasındadır. Bu arada, mal beyanında yer alan gayrimenkullerinin açıklanan "komik" alış bedelleri, herhalde bu anlı şanlı paşanın "ticari dehasını" ispatlamaktadır. Sözelimi Şahinkaya Yeşilköy'deki dubleks daireyi 1978'de 2 milyon 950 bin liraya satın aldığını söylüyor. Oysa aynı tarihte bu apart-

mandaki dairelerin sadece arsa paylarının 4,5 milyon lira olduğu bilirkişi raporuyla sabit. Daha ilginç, uçakların kalış ve inişine engel olduğu gerekçesiyle, Şahinkaya'nın emri altındaki Hava Harp Okulu'nca ruhsat izni verilmeyen yasaklı bölgede inşa edilen bu kaçak apartmanın tapuları, daha sonraki yıllarda yine hava kuvvetlerinin izin vermesi sayesinde alınabiliyor. Eğer Şahinkaya sözünü daireyi açıkladığı fiyatın satın alabildiği, besbelli ki aradaki fark ruhsat çıkartma "komisyonu" olarak başkalarına ödenmiştir. Parasını başkalarına ödeterek mal mülk edinmek zaten Şahinkaya'nın eski huyudur. Çanakkale Seramik patronu İ. Bodur, 600 bin liralık hisse senetleri karşılığı Şahinkaya'nın cebinden sadece 300 bin lira çıktığını, gayet doğal bir şeymiş gibi gazetecilere açıklıyordu. İ. Bodur, Şahinkaya'yı şirketlerine elbette ki "babasının hayırına" bedelsiz ortak etmiyordu. Bu sayede hava kuvvetlerinin tüm inşaatlarında, hatta eski binalarında Kalebodur mamülleri kullanılır olmuştur. 12 Eylül sonrasında, Petrol Ofisi'nin de bir genelge ile, tüm bayilerinin tuvaletlerini derhal Kalebodur'la kaplamalarını şart koştuğu, belgeleriyle açığa çıktı. Sema Şahinkaya, İşkur'a da aynı şekilde "karşılıksız" ortak edilmiştir.

Kamuoyuna yansıyan bilgiler, Şahinkaya'nın hava kuvvetleri içinde, yiyiciliği ve rüşvetçiliği ile oldukça yaygın bir şöhrət sahibi olduğunu gösteriyor. Eski arkadaşları, Şahinkaya'nın nasıl para canlısı olduğunu, zengin olmak için nasıl her yola başvurduğunu, sicilinin ufak tefek hırsızlıklardan büyük yolsuzluklara dek pek çok örnekle nasıl kabardığını, açıkça anlattılar. Emekli Hava Generali G.Önal Nektar'a verdiği bir demeçte, Şahinkaya'nın bir keresinde C 47 dolusu kaçak eşya getirdiğini, lojmanın bodrumundaki 4 odayı kaçak mallarla doldurduğunu, Bağfaş patronu R.Gencer ve Çanakkale Seramik'in büyük patronu İ. Bodur'la karanlık iş ilişkilerinin ta Bandırma Üs Komutanlığı sırasında başladığını ve siciline geçmiş kimi yolsuzlukları açıkladı. Şahinkaya'nın

iddia ettiği gibi veremeyecek hiçbir hesabı yoksa, bu eski "silah arkadaşları" hakkında tazminat davaları açması gerekirdi. Ama Şahinkaya, ya söylenenleri hakaret saymıyor, ya da gırtlığına kadar içine gömüldüğü pisliğin hesabını veremeyeceğini pekâlâ biliyor. Hiç kuşkusuz, bunların her ikisi de doğru.

Şahinkaya, kendini savunmaya çalışırken suçlarını da itiraf ediyor. "Param yok, aksine yatırım yaptığım için borcum var" diyor. Bundan âla itiraf mı olur? Yatırım yapan her kapitalist borç altına girer. Kapitalizmin kuralıdır bu. Ama "kural dışı" olan, Şahinkaya'nın emekli general maaşıyla yatırım yapabilmesi ve bu yatırımların mal beyanı hazırlanırken, yine her nasılsa "unutulmuş" olması. Rüşvetçi general, F-16'ların alımı sırasında rüşvet yemediğini, çünkü kendisinin F-16'lara tek motorlu olduğu gerekçesiyle karşı çıktığını söylüyor. Bizim bildiğimiz, rüşvet tam da bunun için verilir. Şahinkaya F-16'ları savunuyor olsaydı, herhalde kimse kendisine rüşvet verme ihtiyacı duymazdı. Acaba, F-16'ların alımı sırasında General Dynamics firmasıyla yapılan off-set anlaşmasından, Şahinkaya ailesinin ortak olduğunu ve bugün basında belgeleriyle isim isim açıklanan şirketlerin aslan payını kapması bir tesadüf müdür? Şahinkaya asıl bu soruya cevap vermelidir. Bir buçuk milyar doların üzerinde bir meblağa ulaşan off-set anlaşmasında sözü geçen Gama, Bağfaş, İşkur ve Çanakkale Seramik şirketlerinin hepsinde Şahinkaya'lar hissedardır.

Şahinkaya bunca serveti nasıl edinmiştir? Bu soru kamuoyuna artık meşgul etmiyor. Çünkü hemen herkes bu servetin kaynağını biliyor. Asıl soru, Şahinkaya'dan hesap sorulup sorulmayacağıdır.

Şahinkaya'dan ve suç ortağı diğer cunta şeflerinden mutlaka hesap sorulmalıdır. Cuntacılar, işledikleri insanlık suçlarının, faşizm suçlarının yanı sıra, rüşvet, yolsuzluk, vurgunculuk, dolandırıcılık, hırsızlık suçlarının da hesabını verecektir. Yaptıkları ve yedikleri içtikleri, bu eşkiya çetnesinin yanına kâr kalmayacaktır.

Ruhi Su'yu anarken

Ruhi Su geçen yılın Eylül ayında yakalanmış olduğu ve iyi tedavi görmesine olanak tanımayan hastalıktan kurtulamayarak aramızdan ayrıldı. 73 yaşındaydı. Öldüğünde kısa sayılmayacak verimli bir yaşamı geride bırakmıştı ama yaşayabilseydi eğer daha nice güzel eserler de üretecekti.

Faşist yönetim yurt dışında tedavi edilmesi gereken hastalığı için ona pasaport vermemekte direndi. Ülkeyi yetiştirdiği büyük sanatçılardan bir tanesi olan Ruhi Su'nun bir an önce ölmesi için elinden geleni yaptı. Ülke içinden ve dışından yapılan baskılar sonucu nihayet pasaport verildiğinde Ruhi Su'nun hastalığı artık iyileşmeyecek kadar ilerlemişti.

Ruhi Su'nun cenazesi muhteşem bir törenle kaldırıldı. Binlerce ilerici, aydın, onu ve müziğini seven insan katıldı cenazesine. O'nun ölüsünden bile korkanlar cenazeyi polis kordonu altına aldılar, izleyicilerden gözaltına alınanlar oldu.

Ruhi Su, tüm yaşamı boyunca gerici iktidarların baskılarıyla karşılaştı. 1952'de beş yıl hapse ve bir yıl sekiz ay gözetim altında yaşamaya mahkum edilmesinin yanı sıra; konserleri denetim altında tutulur, bazen yasaklanırdı. Eserlerine radyo ve televizyon kapalıydı.

Ruhi Su 1912 yılında Van'da doğdu. Ortaöğrenimini Müzik Öğretmen Okulu'nda, yüksek öğrenimini Ankara Devlet Konservatuarı Opera Bölümü'nde tamamladı. 1942'den başlayarak halk müziğine yöneldi. Halk türkülerini derledi ve onlara yeni yorumlar getirdi. Ülke içinde olduğu gibi ülke dışında da birçok yerde konserler verdi. Türkiye Yazarlar Sendikası Nazım Hikmet Kurulu üyesi olan Ruhi Su'nun 20'ye yakın kırkbeşlik plağı dışında çeşitli uzunçaları da vardır.

Türkiye Cumhuriyeti'nin başlangıcından itibaren cumhuriyet hükümetleri ilerici sanatçılara karşı her türlü baskıyı uygulamışlardır. Sanatıyla daha iyi bir dünya isteyen, emekçilerin yanında yer alan, gericiyle alet olmayan sanatçılar her dönemde ağır baskılarla karşılaşmışlardır. Yaşamının birçok yılını hapisanede geçiren Nazım Hikmet, yine hapselere atılan Orhan Kemal, öldürülen Sabahattin Ali, hakkında birçok dava açılan ve vatandaşlıktan çıkarılan Yılmaz Güney örneklerden sadece birkaçıdır.

Faşist diktatörlük altında ilerici sanatçılara yöneltilen baskılar daha da artmıştır. Ruhi Su'nun dolaylı olarak öldürülmesinin yanısıra birçok sanatçı tutuklanmış, hapis cezalarına çarptırılmış, baskı ve sansür yasalarıyla çalışamaz hale getirilmiştir. Ülke dışındakiler ise vatandaşlıktan çıkarılma veya pasaportlarına el konulması tehditleriyle karşı karşıyadır.

12 Eylül sonrasında bilimsel araştırmaları, üniversiteleri, basın ve yayım yaşamı, sanat faaliyetleri yönünden ülkemiz önemli bir gerileme içine girdi. Faşizm kendisine karşı olan her şeyi büyük bir baskı altına alırken gerici, kültürsüzlüğü, zevksizliği yaymaya çalıştı. Sanatın bilimin ve özgür düşüncenin gelişmesi artık öncelikli faşist yönetime son verilmesine bağlıdır.

Ölümünün birinci yılında Ruhi Su'yu saygıyla anıyoruz.

SBKP MK Genel Sekreteri Gorbaçov:

Bu tarihsel fırsat kaçırılmamalıdır

SBKP MK Genel Sekreteri M.S.Gorbaçov'un 18 Ağustos günü Sovyet televizyonunda yaptığı konuşmadan bir bölüm yayınıyoruz.

Korkunç kırım araçlarını tamamen ortadan kaldırmak, gerçek barışa giden tek yoldur. Bu yola adını vermek, tarihsel bir sınavı kazanmaktır. Bu, tüm insanlık için önemli, böyle yüce bir misyonla yükümlü olan bütün önde gelen politikacılar için geçerlidir. Olguların gözünün içine cesaretle bakabilmeyi öğrenmek gerekir: Uzmanların hesaplamalarına göre, en küçük nükleer başlığın patlaması bile üç Çernobil'in ışın gücüne eşittir. Bu böyle olduğuna göre, biriken nükleer potansiyelin en küçük bölümünün patlaması bile, onarılmaz bir yıkıma yolaçacaktır. Ve eğer birileri yine de ilk nükleer darbeyi vurmaya girişirse, kendini korkunç bir ölüme mahkum etmiş olur. Üstelik bu ölüm bir karşı darbenin bile değil, kendi atom başlıklarının patlamasının bir sonucu olur. Bu ne bir propagandadır, ne bir politik manzumedir ne de bir "korku salma" denemesidir. Bu bir gerçektir ve bu gerçeği yadsımak bayağı bir sorumsuzluk, görmezlikten gelmek ise bir suç olur. Bütün bu gerçeklerin nesnel analizi, dünya politikasına başka bir yaklaşımı zorunlu kılmaktadır. Bizim son zamanlarda, özellikle SBKP 27. Kongresinde çıkarılmış ilkesel sonuçları bu görüşe dayanmaktadır. Silahsızlanma politikamız da içinde, Sovyet dış politikası, dünyadaki köklü değişikliklerin kavranmış olmasına dayanmaktadır.

27. Kongre kapsamlı bir uluslararası güvenlik sisteminin temel ilkelerini formüle etmiştir. Bu ilkeler dış politikamızdaki yeni yaklaşımın odak noktasıdır. Bizim önerilerimiz ne kadar önemli olursa olsun, bunlara ne kadar bağlı olursak olalım, biz bütün bunları tek başımıza başarmayacağımızı anlıyoruz. Uluslararası güvenlik sorunu ortak bir sorundur, yani ortak çaba ve ortak sorumluluk gerektirmektedir. Önerilerimizi hazırlarken biz öteki hükümetlerin, sosyal ve politik hareketleri görüş ve girişimleri inceleyip hesaba katıyoruz. Önerilerimizi kesinleşmiş, tartışmaya kapalı öneriler saymıyoruz. Çatışma çıkmasını gidermenin yolu diyalog ve temaslardan, tartışma ve görüşmelerden geçmektedir. Karşılıklı güvensizlik buzlarını eritmek ve pratik sonuçlar elde etmek, ancak böyle olanaklıdır.

Bütün iyi niyetli insanlar atom denemelerini durdurma kararımızı selamladılar. Dünyanın dört bir yanından onay ve destek sözleri işittik. Bizim uyguladığımız moratoryum, değişik ülkelerde bilim adamlarını aktif eylemlere esinlendirdi. Yeni düşünce tarzının bu umut verici belirtileri karşısında, başta ABD olmak üzere, politik düşünce tarzındaki militaristleşme göze çarpmaktadır. ABD'de dev askersel-endüstri kompleksini oluşturan sağcı, militarist grupta silahlan-

mayı tırmandırmak saplantı haline gelmiştir.

Sovyet yönetiminin, moratoryumun sona erdiği an karşı karşıya bulunduğu durum işte budur. Ne yapmalı? Hangi yolu seçmeliyiz? Hangi karar en doğru, oluşan duruma en uygun olacaktır? Olumlu süreçleri ve silahlı çatışma tehlikesinin azaltılmasını hangi karar daha çok teşvik edecektir? İnsanlarımız parti ve devletimizin dış politikasını kesinlikle desteklemekte, 27. Kongrenin dış politika rotasının sürdürülmesini istiyorlar. Bununla birlikte Sovyet insanlarının mektup ve konuşmalarında haklı bir kaygı gözlenmektedir: Nevada'da nükleer patlamalar birbirini izlerken, moratoryumu yürürlükte bırakmak uygun mudur? Riziko çok büyük değil mi? Ve zaman ülkemizin güvenliğinin zararına çalışmıyor mu?

Gerçekten de 40 yıldır nükleer patlamaların sayısı bakımından şampiyonluğu elinde tutan ABD, Sovyet moratoryumun sürdüğü 1 yılda 18 nükleer deneme daha gerçekleştirdi. Yinelıyorum, üçü hakkında açıklama yapılmayan 18 deneme yaptı. Bizi hatta, bu işlerin nasıl olduğunu görmemiz için Nevada'ya davet ettiler. Bugünkü ABD yönetiminin şimdiye kadarki en kapsamlı askersel programları gerçekleştirmekte olduğunu da eklemek gerek.

Kısaca, Sovyetler Birliği atom denemelerini yeniden başlatmak için yeterli gerekçelere sahiptir. Ama biz buna karşın şimdi de atom denemelerinin yalnız SSCB değil, aynı zamanda ABD tarafından da durdurulmasının nükleer silahlanma yarışına son vermede gerçek bir dönüm noktası olabileceğine, atom silahlarının yok edilmesini hızlandırabileceğine inanıyoruz. Buradaki mantık basittir: Deneme olmadıkça, iki tarafın da zaten bol miktarda yapılmış olduğu nükleer silahların daha geliştirilmesi de söz konusu olamaz. Devletlerin saygın bir bölümünün ABD ve SSCB'ye çağrılarını da bunu

13 Ağustos 1961'de Demokratik Alman Cumhuriyeti'nin, Batı Berlin ile o zamana kadar açık olan sınırlarını güven ve denetim altına almak amacıyla oluşturduğu duvar, bu yılın ağustos ayında da birbirini izleyen kışkırtmalara sahne oldu. Burjuva propaganda aygıtlarının yıllardır bu duvar için yaygın biçimde "utanç duvarı" kavramını kullandığı biliniyor. Özellikle ağustos aylarında emperyalist propaganda merkezleri ve kışkırtma yuvalarının gündeminden imnenen bu konu, FAC egemen çevrelerinin kışkırtmalarıyla duvarın örülmesinin 25. yılına da daha saldırgan biçimlerde kullanılmak istendi. Tahrikçi gruplar polis himayesinde, devlet sınırı niteliğindeki bu hattı geçip, DAC'nin bayrağını indirdiler, intikamcı sloganlar haykırdılar ve tahribata yol açtılar. Bu saldırı korosuna ABD Başkanı Reagan da katılarak "Bu duvar insan haklarını çiğnemenin anıtidir" deyiverdi.

Oysa ki, 13 Ağustos 1961'den önce Federal Almanya

gösteriyor "Delhi altılar grubu" da bunlar arasında yer alıyor. Bağlantısız ülkelerin çoğunun istemi de budur. ABD ve öteki NATO devletlerinin de yer aldığı birçok ülkeden politikacılar birçok kişi ve örgüt, atom denemelerini yeniden başlatmamamızı, atom denemelerinde ısrar edenlerle mantık yolunu seçmeleri için bir fırsat daha tanımamızı rica ettiler. Biz ABD'de silahsızlanmayı hiçbir şekilde istemeyen güçlerin aktif olduğunu biliyoruz. Ama yine de Amerika'nın değerlendirmelerinde ve tutumlarında, gerçekçiliğin üstün geleceğini, uluslararası iklimin iyileştirilmesi, silahlanma yarışının durdurulması ve atom silahlarının yok edilmesi için birlikte yollar aramak gerektiği anlayışının ağır basacağını ümit ediyoruz.

SBKP MK Politik Bürosu ve Sovyet hükümeti, tüm "lehteki" ya da "aleyhteki" verileri derinlemesine irdeliktikten sonra, dünyanın geleceği için sorumluluğun gerektirdiği kararı almış, nükleer patlamaları tek yanlı dondurma kararını 1 Ocak 1987'ye kadar uzatmıştır. Sovyet halkı adına, Amerikalıların sağduyusuna sesleniyorum: Silahlanma yarışının durdurulması yolundaki tarihsel fırsat da kaçırılmamalıdır. ABD Başkanı R. Reagan'ın mevcut durumu önyargısız yeniden gözden geçirmeye, Sovyetler Birliği'ne ve onun dış politikasına karşı tutumundaki yanlışları aşmaya çağırıyorum. SSCB, atom denemelerini durdurma konusunda bir anlaşmaya hızla varılabileceğine ve daha bu yıl içinde Sovyet-Amerikan zirve görüşmesinde imzalanabileceğine inanıyoruz. SSCB moratoryum kararını uzatarak, BMÖ'nün Barış Yılı ilan ettiği 1986 yılının, adına yarış bir yıl olarak tarihe geçmesi yolundaki genel çabalara ağırlıklı bir katkıda bulunuyor. SSCB'nin yeni politik girişiminin anlamı budur. Ülkemizin bütün devletlerin hükümet ve halklarına, en başta ABD hükümeti ve halkına yönelik mesaj budur.

13 Ağustos girişiminin 25. yılında

hükümeti ile Batı Berlin senatosu, DAC ile açık olan sınırlarını işbirliği için değil tersine sosyalist Alman devletine karşı yıkıcı eylemler için kullanıyor, aşırı milliyetçi, intikamcı kışkırtmaları ve tehditleri zirveye çıkartmış bulunuyordu. Batı Berlin bir cephe kenti, DAC'nin sırtında bir hançer ilan edilmişti. Batı Alman ordusunun Brandenburg kapısından DAC'ne nasıl dalaçağı, bu sözde birleşmenin nasıl olacağı ve sonuçlarının anlatıldığı planlar, projeler, yazı ve haberler basının sayfalarında radyo bültenlerinden inmez olmuştu. Bu doğrultuda somut ha zırlıklar da yapıyordu. Askeri saldırı planı hazır, uygulamaya konulmayı bekliyordu. Ancak intikamcılar, militaristlerin hevesleri kursaklarında kaldı. 13 Ağustos 1961 gecesi DAC işçi sınıfı, ilk Al-

İki yaklaşım

SSCB

● 30 Temmuz 1985'de SBKP MK G. Sekreteri M. Gorbaçov şu açıklamayı yaptı: Sovyetler bu yılın 6 Ağustosundan başlayarak bütün atom denemelerini tek taraflı durdurma kararı aldı. "Biz, ABD hükümetini tüm dünyada Hiroşima faciasının yıldönümü sayılan aynı tarihten başlayarak atom denemelerini durdurmaya çağırıyoruz."

● 6 Ağustos 1985'de Sovyet moratoryumu yürürlüğe girdi.

● 15 Ocak 1986'da SSCB şunu açıkladı: Tek taraflı moratoryum kararını üç ay için uzatıyoruz.

● 14 Mart 1986'da Gorbaçov'un "Delhi 6'lar grubu" liderlerinin ortak mesajına yanıtı açıklandı: Sovyetler Birliği 31 Mart 1986'dan sonra da, ABD'de ilk atom denemesine kadar, nükleer deneme yapmayacaktır.

● 29 Mart 1986'da Gorbaçov Sovyet televizyonunda şöyle dedi: Moratoryum kararımız 31 Mart'a kadar geçerlidir. Ama biz, eğer ABD de aynı şekilde hareket ederse, bu tarihten sonra da atom denemesi yapmayacağız.

● 27 Mayıs 1986'da Gorbaçov, yaptığı televizyon konuşmasında, Sovyet hükümetinin tek taraflı moratoryum uygulamasını 6 Ağustos 1986'ya kadar uzatma kararını açıkladı.

● 18 Ağustos 1986'da atom denemeleri üzerindeki tek taraflı moratoryum uygulamasını dördüncü kez 1 Ocak 1987 tarihine kadar uzatan Sovyet yönetimi ABD'yi olumsuz tutumunu gözden geçirmeye çağırıldı.

ABD

● 18 Ağustos 1985'de ABD, Sovyet tarafının atom denemelerini dondurma önerisini izlemeyi reddettikten sonraki ilk yeraltı atom denemesini gerçekleştirdi.

● 22 Mart 1986'da ABD yönetiminin kararı üzerine Nevada eyaletindeki yeraltı deneme sahasında yeni bir deneme yapıldı. Beyaz Saray'ın "Delhi 6'lar grubu" liderlerinin denemeleri durdurma çağrısına yanıtı bu oldu.

● 10 Nisan 1986'da ABD, "Ulu Meşe" kod ismiyle 1 atom denemesi daha yaptı. Resmi açıklamaya göre bu, Sovyet moratoryumunun uygulanmaya konmasından sonraki dokuzuncu Amerikan atom denemesiydi.

● 22 Nisan 1986'da ABD, 6 Ağustos 1985'den sonraki onuncu yeraltı atom denemesini gerçekleştirdi.

● 21 Mayıs 1986'da Nevada'da "Panamint" kod ismiyle onbirinci deneme yapıldı. Bu deneme, Sovyetler Birliği'nin moratoryum uygulamasını 6 Ağustos 1986'ya dek uzattığını açıklamasından hemen sonra yapıldı.

● 5 Haziran 1986'da ABD, Sovyet moratoryumunun yürürlüğe girmesinden sonraki onikinci yeraltı atom denemesini gerçekleştirdi.

26 Haziran 1986'da onüçüncü, 18 Temmuzda ondördüncü, 24 Temmuzda da onbeşinci atom denemesi yapıldı. Bunun dışında ABD, ilan etmediği üç yeraltı nükleer deneme daha gerçekleştirdi.

Altılar grubunun barış önerileri

"Barış ve silahsızlanma için altılar zirve" ikinci toplantısını ağustos ayı içinde Meksika'nın Ixtapa kentinde yaptı. Arjantin Devlet Başkanı Raul Alfonsin, Meksika Devlet Başkanı Miguel de la Madrid, Yunanistan Başbakanı Andreas Papandreu, İsveç Başbakanı Ingvar Carlsson, Hindistan Başbakanı Rajiv Gandhi ve Tanzanya Başkanı Julius Nyerere'den oluşan "zirve" ilk toplantısını 1985 Ocak ayında Yeni Delhi'de yapmıştı. Altı devletin sorumlü yöneticileri bu ortak girişimleri ile hem evrensel barış güçlerine omuz vermek, hem de ABD ve SSCB arasında arabuluculuk yaparak karşılıklı güven oluşturmaya amaçlamaktadırlar. Altı devlet yöneticisi Hiroşima'ya ilk atom bombasının atılmasının 41. yılında yaptıkları Meksika zirvesinden sonra iki önemli açıklamayı dünya kamuoyuna duyurdular.

"Meksika açıklaması" adlı belgede 6 devlet adamı, barış ve silahsızlanmaya ilişkin genel görüşlerini açıklıyorlar. "Kırk yıldan beri nükleer silahlara sahip devletler nükleer silahlanma yarışının son bulmasının sorumluluğunu tek başlarına taşıırken, dünyanın öbür ülkeleri sadece seyirci durumunda idiler" denilmekte ve artık tüm ülkelerin üstlerine düşen sorumluluğa uygun davranmaları istenmektedir. Yeni Delhi açıklamasında "nükleer denemelerin yasaklanmasının ilk adımı olarak derhal bütün atom denemelerinin durdurulmasını, her türlü atom silahı ve taşıyıcısının geliştirilmesi ve üretilmesine son verilmesi ve uzayda yer alacak her türlü silahın denemesinin, üretiminin ve yerleştirilmesinin yasaklanmasını" talep etmiş olduklarını anımsatan altı devlet adamı, bunun yanı sıra "konvansiyonel silahların dengeli bir şekilde azaltılması sorununa da gereken önemin verilmesi zorunludur" dediler. Bu iki konuda da gerek ABD Başkanı Reagan'a, gerekse SSCB Komünist Partisi Genel Sekreteri Gorbaçov'a başvurmuş olduklarını, nükleer denemelerin durdurulması için de kendilerinin aracı olabilecek-

lerini belirttiler. Açıklamada silahlanmanın dünya barışını sürekli tehdit ettiği, bu yönde harcanan kaynaklar nedeniyle açık, sosyal adaletsizlik ve sefalet ile mücadele edilmediği vurgulanıyor. "Altılar zirvesi" yaptığı açıklamada, SSCB'nin tek yanlı nükleer denemeleri durdurma moratoryumuna katılması için ABD'ye çağrı yapılarak ve ABD'nin Libya ve Nikaragua'da uluslararası hukuku çiğnemesinin esefle karşılandığı belirtilerek tüm halklara, parlamentolara ve hükümetlere bu görüş ve önerilere aktif katılmaları isteniyordu. Nitekim Gorbaçov Sovyet televizyonunda yaptığı konuşmada altılar grubunun nükleer denemelerin durdurulması yolundaki istemlerinin de dikkate alındığını belirtiyordu.

İkincisi ise, "nükleer denemeleri durdurmaya yönelik ayrıntılı önlemler belgesi"dir. Altı devlet adamı burada 13 öneri geliştirerek tüm nükleer denemelerin derhal durdurulabileceğini ortaya koyuyorlar. Konunun tam anlamıyla denetlenebilmesi için ABD ile SSCB arasında bir anlaşma imzalanana kadar atlı devlet, kendi teknik olanaklarıyla ve bilim adamlarının görevlendirerek bir yıl için denetim görevini üstlenebileceklerini bildiriyorlar. Belgede, bu denetimin ayrıntıları yer alıyor.

Altıların Meksika zirvesi "açıklaması" ve "belgesi" silahsızlanma yönünde yeni bir şans olarak ortaya çıkıyor. Politik ve kişisel saygınlıkları olan bu altı devlet adamının bu iyi niyetli çabaları barışı koruma yolunda önemli bir girişim olduğu gibi, derin bir sorumluluk duygusunun da bir göstergesidir.

Şimdi dünya barışını koruma yolunda atılmış adımları daha da sağlamlaştıracak, ABD'yi yapılan iyi niyetli önerileri kabule zorlayacak girişimleri kararlılıkla sürdürmek gereklidir. Dünya barış güçleri, insanlığın bu en yaşamsal sorununu, barışı koruma ve güven altına alma sorununu çözebilecek güfte ve yetenektedir. Reagan yönetimine bir nükleer felakete sebep olacak düğmeye basma fırsatını vermeyecektir.

25 yıl sonra bugün daha açık görülüyor. Bugün 13 Ağustos girişimine saldıran aynı zamanda barış devletlerinin egemenliğine, insanlığın geleceğine saldıranlardır. Dünyanın dört bir yanında barışı, yumuşamayı, istikrarı baltalama politikası uygulayan Reagan'ın bu saldırı kervanının başına geçmesi hiç de raslantı değildir. Barışı insanlık hakkı saymayan Reagan'ın Berlin'deki sınırdan "insan haklarını çiğnemenin anıtı" diye söz etmesi elbette doğaldır. Çünkü onun özünde bir tek insanlık hakkı vardır; o da, dünyayı Amerikan imparatorluğu olarak görme, bu nedenle de herşeye müdahale de bulunma hakkıdır.

13 Ağustosun 25. yılında, o zamanki saldırı planları iflas etmiş olanların tehlikeli hedeflerinin sönmediği görülüyor. Yeniden savaş rüzgarları estirmeye çalışanların barışa yönelik saldırıları sürüyor. Şimdi böylesi saldırılara karşı, barış çok daha kararlılıkla savunulmalı ve güçlendirilmelidir.

12 Eylül'ün 6 yılı

Başarafa 1. Sayfada

çe ve imza eylemlerinin gösterdiği gibi başta işçi sınıfı olmak üzere geniş kesimler hak istemlerini demokrasi istemleriyle birleştirmektedir. Ancak diktatörlük karşısında ki muhalefet güçlerini geriletme, bölüp parçalama, yığınların dikkatini ağır ekonomik, sosyal ve politik sorunlardan uzaklaştırma gayretinden vazgeçmiş değildir. Şimdi ANAP hükümeti, 12 Eylülcüler, baskı, dayatma ve şaşırtmayla ara seçimlerden güçlerini koruyarak çıkma niyetindedirler. Onlar, seçim sonrası için ABD ile SIA, IMF ile yeni ekonomik "önlemler" paketi anlaşmaları imzalama gibi tehlikeli planlar hazırlığı içindedirler.

Sol Birlik, bu koşullarda ara seçimlerin demokrasi güçlerinin kazançlı çıkması için bir platform olarak kullanılmasını savunuyor. Bu çabaların başarısı, diktatörlüğün tecrini hızlandıracak, barış ve demokrasi güçlerinin birlik ve mücadelesine güç katacaktır.

SOL BİRLİK

SOL BİRLİK AÇIKLAMASI

Başarafa 1. Sayfada

duygular körüklenerek gelişen muhalefet sindirilmeye çalışılırken diğer taraftan da, Irak Kürdistanı'nı işgal altında tutan Saddam rejimiyle işbirliği yapılarak Kürt halkının özgürlük ve demokrasi mücadelesi yokedilmek isteniyor. Diktatörlüğün bu saldırısı aynı zamanda ABD emperyalizminin Ortadoğu'ya yönelik hegemonyacı heves ve planlarına da denk düşüyor.

Yığıt emekçi halklarımız!

Kürt halkının en ufak bir ulusal demokratik hak istemini kanla, zulümle, bastırarak, jenosidler uygulayan geçmiş-geçmiş ırkçı, şöven, asimilasyon politikaları güden tüm sömürücü egemen sınıf iktidarları gibi, Evren-Özal diktatörlüğü de bu istemleri barbarca boğmaya çalışıyor. Kürt ulusunun varlığı, Kürdistan diye bir ülke inkâr ediliyor. Kürt ulusunun en doğal hakkı olan ayrılık bağımsız devlet kurma da dahil, kendi kaderini tayin hakkı tanınmıyor. Bunlardan bahsedene insanlar sorgusuz-sualsız işkenceden geçiriliyor, zindanlara dolduruluyor. Kürdistan ulusal demokratik mücadelesi, diktatörlüğün ve onun destekçisi emperyalist güçlerin uykularını kaçırıyor. Diktatörlük, Türkiye Kürdistanı'nda yaptıklarıyla kalmayıp Kürdistan'ın diğer parçalarını zorla ellerinde tutan ırkçı-şöven rejimlerle birlikte Kürt halkının mücadelesine saldırıyor. Bunları ona çok görenler, Türk halkının ve onun kurtuluşu için mücadele eden devrimci güçlerin de düşmanıdır. Evren-Özal çetesi, "bölücülük" yaygarası yaparak halklar arasında düşmanlık sokmak istiyor. Kürt halkı, Türk halkının dostudur. Her iki halkın düşmanı birdir: Diktatörlük ve emperyalizm...

Süngü gücüyle ülkenin başına çöreklediği günden beri halklarımıza kan kusturan, onbinlerce insanımızı zindanlara dolduran, işkence çarkını acimasızca çalıştıran diktatörlük, tüm bu terör ve zorbalıklarla karşı sesimizi yükseltelim. Emekçi Türk halkının, işçi sınıfının çıkarlarına karşı olan bu saldırgan, işgalci politikadan Türk halkı da zarar görmektedir.

Asker ve polis üniforması taşıyan emekçi halk çocukları! Sizin düşmanız Kürt halkı ve onun yurtsever örgütleri değildir. Asıl düşman sizi böylesine haksız bir savaşta sürenlerdir.

Türkiye ve T. Kürdistanı Sol Birliği, tüm ilerici, demokrat, yurtsever ve devrimci güçleri Türk ordusunun Irak Kürdistanı'na yönelik bu barbarca saldırılarına karşı çıkmaya çağırır!

Güçlerimizi birleştirip, hep birlikte Türk ordusunun barbarlıklarına dur diyelim!

SOL BİRLİK

Haramzade takımına dur diyelim

Başarafa 1. Sayfada

sınıfına karşı düşmanlıkta ortaklıkları vardı. Yurtçu'nun daha 3-5 yıl önce esamesi okunmayan İZDAŞ adlı holdinginin kâr grafiği Özal'ın başbakan müsteşarı olduğu 1980 yılından itibaren sürekli artış gösterdi. İZDAŞ'ın gerçek kârı 6 yılda 56 kat artarak rekor kırdı.

12 Eylül'ün hemen ardından Özal başbakan yardımcısı, Pakdemirli DPT Teşvik Uygulama Dairesi Başkanı olunca İZDAŞ için "Yürü ya kulum" deniyordu. İZDAŞ palazlandıkça Pakdemirli de yükünü tutuyordu. İZDAŞ'ın resmi danışmanlığını yaptığı yıllarda edindiği mallara yeni si ekleniyordu: Sayfiye evleri, daireler, tarım arazileri, arabalar, deniz teknesi...

Daha önceki de çeşitli versilleri E. Pakdemirli'nin kurucusu olduğu ve çok sayıda bakan, müsteşar ve emniyet genel müdürünün de ortakları arasında olduğu bir kooperatifin 200 milyon değerindeki bir arsası 13,5 milyona al-

dığı basına yansıdı. Özal'ın kardeşi "dini bütün" Korkut Özal'ın ise çok kısa zamanda milyarlar kazandığı yazıldı...

Salt bu yolsuzluklar, "köşeyi dönmeler", üç beş ANAP'lı ile sınırlı değil. 12 Eylül rejiminin omuzu kalabalık subayları, Turgut Özal ve yakın çevresi...

Evren-Özal diktatörlüğü, rüşvet ve yolsuzlukta gelmiş geçmiş tüm yönetimlerin pabucunu dama attı. Yolsuzluklar, ahlaki çöküntü toplumun

Başı sayfa 8'de

projesiyle ilgili çalışmalara katılmayacağını duyururken, yüzbinlerce emekçi, aydın, genç ve kadın atom üslerini nükleer savaşta karşı direniş alanlarına çevirdi. Yüzlerce kent, ilçe toprakları atomsuz bölge ilan edildi. Atomsuz bölgeler oluşturma hareketi onbinlerce yeni taraftar kazandı. Atom denemelerinin durdurulması istemi etrafında aktif bir hareket oluştu.

SSCB nükleer denemeleri durdurma uygulamasını tekrar uzattı

Başarafa 1. Sayfada

Sovyetler Birliği'nin nükleer denemeleri yıl sonuna kadar dondurma kararı tüm ülkelerde ve barışçı kamuoyunda büyük bir memnuniyetle karşılandı. Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri Perez de Cuellar, "kararın atom denemelerinin durdurulması için kapsamlı bir anlaşma imzalanmasına yönelik önemli bir adım olacağına" işaret ederken, Amerikan ve Sovyet barış hareketi temsilcileri ise ortak bir çağrı yayınlayarak "bütün dünya halklarını atom denemelerinin yasaklanması için elden geleni yapmaya" çağırıyor. ABD senatörü Edward Kennedy de yaptığı açıklamada, "Gorbacov'un açıkladığı tek yanlı moratoryum uygulamasını uzatma kararıyla Birleşik Amerika'nın, silahsızlanma yolunda adım atması için hemen değerlendirilmesi gereken bir fırsat daha yakala-

ladığını" belirtti. ABD Komünist Partisi Genel Sekreteri Gus Hall da, Sovyet tarafının atom denemelerini durdurma kararını yeniden uzatmasını "Sovyet yönetiminin insanlığın geleceği konusunda duyduğu sorumluluğun yeni bir kanıtı" olarak niteledi.

Sovyetler Birliği'nin atom denemelerini durdurma kararını uzatmasının tüm dünyadaki olumlu yankılarına karşılık ABD yetkilileri yaptıkları açıklamalarda, Sovyet girişimini, "propaganda" ve "anlamsız bir jest" olarak nitelediler. Pravda gazetesinde yer alan konuyla ilgili bir yazıda ise, "Sovyet yönetiminin bu kararın dünya çapında geniş destek gördüğü, atom denemelerini durdurmanın dünyadaki durumun istikrara kavuşmasında tek gerçekçi adım olduğunu yaşamın Reagan yönetimine de göstereceği

ve Washington yönetiminin olumsuz tutumunu gözden geçirmesi gerektiği" ifade edildi.

Şimdi Sovyetler Birliği nükleer denemeleri tek yanlı durdurma kararını uzatarak üze; rine düşen büyük sorumluluğun gereğini yerine getirmiş bulunuyor. Sovyetler Birliği, öteki sosyalist ülkeler, altlar grubu, tüm ülkelerdeki yığın örgütlerinin temsilcileri nükleer denemelerin durdurulması insanlığa ne getiriyor? Nükleer denemelerin yasaklanması demek, bu tür silahları daha da geliştirmeyi durdurmak, daha korkunç silahların yapımını durdurmak demektir. Bu ise nükleer silahsızlanmanın yolunu açacaktır. Şimdi bütün ülkelerin halkları ve hükümetleri için olduğu kadar bizim ülkemiz için de ana sorun, bu yıl içinde yapılacak bir Sovyet-Amerikan doruk toplantısında nükleer denemelerin durdu-

rulması için bir anlaşma imzalanabilmesidir. Bunun için dünyanın bütün ülkelerindeki barışsever güçler savaşımı güçlendirmeli, çeşitli biçimler ve yöntemlerle ABD'ye ve kendi hükümetlerine böyle bir sonucun alınması için baskı yapmanın yollarını bulmalıdır.

Nükleer denemeleri yasaklayan bir anlaşma, bunun yaşama geçmesi, yalnızca dünya üzerinde silahsızlanma, özellikle de nükleer silahsızlanma yolunun açılmasını getirmekle kalmayacak; böyle bir anlaşma, ülkemizi iradesi dışında bir nükleer felakete sürükleyebilecek Amerikan nükleer silahlarının topraklarımızdan sökülüp atılması için gerekli olan koşulları da olgunlaştıracaktır. Sol Birlik, tüm sağduyulu, barışsever insanları nükleer denemelerin durdurulması savaşımına katkıda bulunmak için seslerini yükseltmeye çağırıyor.

Kürt dili üzerindeki yasaklara karşı çıkmak

Başarafa 4. Sayfada

lerden sadece bir tanesidir. Kürdistan'da, doğan Kürt çocuklarına Kürtçe isimlerin verilmesi yasaklandığı gibi, darbe öncesi yazılan Kürtçe isimlerin değiştirilmesi için de anne ve babalara baskı yapıldığı bilinen bir gerçektir. Yine, darbe sonrası Kürdistan'da Kürt kasaba ve köylerin Kürtçe olan isimlerinin değiştirildiği, kamuoyunca biliniyor. Buna göre Ağrı ilinin toplam 558 köyünden 376'sının ve Van'ın 426 köyünün, Muş'un 363 köyünden 289'unun, Bitlis'in 273 köyünden 229'unun Kürtçe olan isimleri Türkçe olarak değiştirildi. Tüm bunlar "huzur ve güvenin sağlanması" adına yapılıyor.

Geçtiğimiz mayıs ayında yine Ankara DGM savcılığı, 1985 genel nüfus sayımı için hazırlanan "Sayım Memuru El Kitabı"nda "Anadilinizden başka en iyi konuştuğunuz bir diliniz var mı" şeklindeki soruyu "İngilizce, Fransızca, Arapça ve Kürtçe dillerinden birini işaretleyiniz" şeklinde Kürtçe'ye de yer verilmiş olmasından dolayı, kitapçı hazırlayan 11 kişi hakkında soruşturma açtı. Bu soruşturmayı Ülkü Coşkun yürütüyor, Kürtçülük propagandası yaptıkları gerekçesiyle sanıklar hakkında 5 ile 8 yıl arasında değişen hapis cezası isteniyor.

Bir halkın, bir insanın kendi anadiliyle konuşması kadar daha doğal ne olabilir? Kürt-

tüm kesimlerine yayıldı. Rejim, topluma sürekli "köşeyi dönmeleri için her yolun mübah" olduğunu yaymaya çalıştı. Kalburüstü yöneticiler ve omuzu kalabalık generaler ise bunun en "güzel" örneklerini verdiler.

ANAP seçim süresince "12 Eylül öncesindeki anarşi ortamına mi dönmek istiyorsunuz?", "döviz sıkıntılarını yeniden mi yaşamak istiyorsunuz?" vs. türünden demagojilerle propagandasını yürütmeye çalışıyor. Şimdi Özal'a sormak gerekir: İkti-

çenin konuşulmasının yasaklanması, konuşanlar hakkında soruşturmaların açılması, Kürtçe olan isimlerin değiştirilmesi tüm bu baskı ve uygulamaların neyin ürünüdür?

Evet tüm bunlar, Kürt halkının varlığını inkar etmenin onun ulusal demokratik haklarını gaspetmenin, ulusal bilinçlenmenin önünü kesmenin, kısaca temelde yatan sömürüyü devam ettirmenin bir ürünüdür.

Yıllardır Kürt halkına yönelik bu baskı ve uygulamalar, faşist diktatörlük koşullarında daha da katmerleşmiştir. Türk egemen güçlerinin, Evren Özal diktatörlüğünün yoğun olarak yürüttüğü ırkçı, şöven bir politikayla Türkiye emekçi halkını bu yönde şartlandırmaya çalışması, bölücülük tehlikesini sürekli gündemde tutması, egemen güçlerin yukarıda belirttiğimiz amacına hizmet ediyor. Hiç bir manevra, sahtekarlık ve demagoji, bu gerçeğin üstünü örtmeye, gerçeği gizlemeye yetmez.

Türkiye'nin de taraf olduğu ve altına imza attığı "Halkların Hakları ve Kurtuluşu İçin Uluslararası Birlik" in "Halkların Hakları Evrensel Bildirgesi"nin 13. maddesinde; "Her halk kendi anadilini konuşmak, kendi kültürünü koruyup geliştirmek, böylece insanlığın ortak kültür zenginliğine katkıda bulunma hakkına sahiptir." deniyor.

darda bulunduğunuz süre içindeki uygulamalarınız kimin için, hangi toplum kesimlerinin yararına kararlar aldınız?

Seçimlerin demokratik bir ortamda yapılmadığı açık. Ama herşeye rağmen seçimlerde tüm olanakların kullanılarak ANAP'ın yenilgiye uğratılmasını, cuntanın daha da tecrit edilmesini sağlamak gerekir. Bu imkanı demokrasi güçlerinin lehine kullanmak için elimizden geleni yapalım. Bu haramzade takımına gereken dersi verelim.

yız. Amerikan emperyalizminin Hiroşima ve Nagazaki cinayetlerinin yıldönümünde bir grup bilim adamı ve aydının, ülke topraklarının atom silahlarından arındırılması istemini dile getiren dilekçeyi, Meclise vermesi, imzaya açması, halklarımızın barış istemini dile getiren yeni bir örnektir. Bu örnekleri çoğaltmanın yolunu arayalım, görevimizi, almamızın aklıyla yerine getirelim.

BM Örgütü İnsan Hakları Komisyonu'nun şubat ayında Cenevre'de yapılan 42. dönem toplantısında Halkların Hakları ve Kurtuluşu İçin Uluslararası Birlik adına yapılan konuşmada; "Türk devleti başından beri ırkçı bir politika izliyor... Kürt halkının var olma hakkı, kendi kültürünü, benliğini koruma hakkı, kendi anadilini konuşma hakkı tanınmıyor." denirken; Avrupa-3. Dünya Merkezi adına yapılan bir diğer konuşmada ise şu görüşlere yer veriliyor: "BM Sözleşmesinin ilanından bu yana 40 yıl geçmiş olmasına karşın Türk devleti, Türkiye'de yaşayan 12 milyondan fazla Kürt'ün varlığını resmen inkar ediyor... Kürtlerin günlük yaşamda kendi dille rini yazılı ve sözlü olarak kullanmaları yasaklanmıştır.

...Kürt halkının kendi geleceğini belirleme hakkının süregelen çiğnenmesi, bölge barışına ve güvenliğine vurulan bir darbedir."

Tüm ulusal demokratik hakları gaspedilen, en temel insani haklardan bile mahrum bırakılan Kürt halkı üzerin-

Pakistan halkı Ziya'nın "takvimine" uymayacak

Başarafa 1. Sayfada

yu düzmece bir ithamla idam ettirmişti. Böylece ülkenin ulusal devlet olarak 39 yıllık tarihinin 22 yılından fazlasını kapsayan sıkıyönetimlerin sonuncusu uygulanmaya konulmuştu.

Geçen sürede Ziya, göstermelik demokrasi manevralarında bulunduysa da, diktatörlüğünün zorba yuzünü gizleyemedi. Örneğin 1984'te yapılan "İslamcı program kabulü" oylamasında ancak yüzde 12'lik bir seçmen desteği sağlayabildi, ki bunu resmen açıklamak zorunda kaldı. Yine de demokrasi güçlerinin örgütlü muhalefetinin yeterince sağlanamamasından büyük ölçüde yararlanan 1990'a kadar uzanan bir "takvim" çizmek çüretini buldu. Şubat 1985'te yapılan göstermelik ulusal meclis seçimleri ise muhalefet tarafından boykot edildi. Pakistan'ın ulusal bağımsızlık günü dolayısıyla tırmanma gösterisi ağustos ayındaki olaylar ise rejimin halk tarafından zorbalıkla bile benimsenmediğini, yönetimin halka karşı uyguladığı bunca şiddete rağmen, Ziya'nın halkı sindirmeye çalıştığına gösteriyor. Oysa daha birkaç ay önce ABD Başkanı Reagan, Ziya'nın başbakanı Cuneco'nun ABD'yi ziyareti sırasında Pakistan'daki

deki bu baskı ve çağdışı uygulamalara karşı çıkmak, Kürt halkının ulusal demokratik haklarına kavuşması için mücadele etmek, günümüz Türkiye'sinde kendisine demokratim, yurtseverim, ilericiyim diyen herkesin görevidir. Hele Kürtçe konuşma soruşturmalarının SHP yöneticilerine de yönelmiş olması da dikkate alınacak olursa, sosyal demokratlık adına yola çıkanların Kürt dili üzerindeki yasaklara, Kürt halkının varlığını inkarına, Kürt halkı üzerindeki baskılara karşı çıkması bir zorunluluktur.

Türk demokrat çevrelerinden bir bölümünün bu konuda duyarlılık göstermemesi, suskunluğu tercih etmesi ya da diktatörlüğün ırkçı, şöven politikasının arkasına takılması onaylanamaz. Böylesi bir tutum demokrasi mücadelesine zarar veriyor.

Oysa ülkemizin yaşanan pratiği şunu açıkça gösteriyor ki; Kürt halkının ulusal demokratik hakları tanınmadan, Kürt halkı özgürlüğüne kavuşmadan, Türk halkı gerçek anlamda özgür olamaz. Türkiye'de gerçek bir demokrasi hakim olamaz.

demokrasiye geçiş (!) üzerine övgülerini sıralamıştı.

Ziya-ül Hak karşısında demokrasi güçlerinin gerçek muhalefet potansiyelinin örgütlülüğe tam olarak dökülmemiş olması olumsuzluk yaratıyor.

Bu arada burjuva muhalefet liderlerinin muhalefetin "sokağa dökülmesini önlemek" ve kitlelerde yaygınlaşan anti-amerikanizmin dozunu hafifletmek için çaba sürdükleri gözleniyor. Ne var ki, ağustos ayı içinde yoğunlaşan olaylar ve toplumsal muhalefetin artık sokak çatışmalarında, geniş protesto gösterilerinde ve ülke çapında eylemlerde yansımaları gösteriyor ki, demokrasinin kazanılmasının temel güvençesi halk yığınlarının hareketlenmesi ve mücadeleye örgütlü biçimde damgasını vurmaktan geçecektir. Pakistan'da Ziya-ül Hak rejiminin devrilmesi ise yalnızca Pakistan halkına gaspedilen kazanımlarını çok daha ileri ölçülerde pekiştirme olanağını getirmekle kalmayacak, aynı zamanda ABD'nin ileri karakoluna dönüştürülen Pakistan topraklarının Hindistan, Afganistan gibi komşu ülkeler başta olmak üzere bölge halklarına karşı bir saldırı üssü olarak kullanılmasının da önüne geçilmiş olacaktır.

1986 Barış Yılı'nın 1 Eylül'ü... Kim barıştan yana ?

İnsanlığın atom çağında, uzay çağında yaşadığı herkesçe söylenir. Çağımız insanoğluna çok şeyler kazandı. Bilimsel-teknik devrim insanoğlunun hızla gelişmesi için çok büyük olanaklar yarattı, yaratıyor. Ama bu gerçeğe gölge düşüren bir olgu var ki, bu da herkesçe bilinir. Dünyamızı defalarca yok edebilecek kadar yığınsal kırım silahı, atom silahları, kimyasal silahlar birikmiş bulunuyor. Son birkaç yılda nitel bakımdan yepyeni bir durum, çok daha tehlikeli bir durum oluştu. Amerikan emperyalistleri şimdi de uzayı silahlandırma planlarını gerçekleştirmeye çalışıyorlar. Denebilir ki, insanoğlu, bir milim bile aşıldığında, her şeyin aklın denetimi dışına kayacağı, toptan yokolmanın karanlığına yuvarlanacağı bir sınıra ulaştı. Bu yeni durumda, yüz yıllar boyu alışlagelmiş düşünce tarzının, değerlendirmeye ölçülerinin temelden değişmesi zorunluluk oldu. Atom ve uzay çağında barışın, güvenliğin askeri araçlarla, yeni yeni silahların, daha büyük yıkım gücüne sahip yığınsal kırım araçlarının geliştirilmesiyle sağlanamayacağı, silahsızlanma yoluna gitmekten başka bir kurtuluş yolu olmadığı ve hiçbir devletin, hiçbir gücün bunu tek başına yapamayacağı yadsınmaz bir gerçek durumuna gelmiştir.

"Kimse karşı değil, herkes evet diyor!" BMÖ 1986 yılını Dünya Barış Yılı ilan ettiğinde, biraz önce sözünü ettiğimiz yadsınmaz gerçek konusunda devletlerin, uluslararası örgütlerin tutumları budur, diyebiliyorduk. Barış yılının dörtte üçünü geride bıraktığımız şu günlerde insanlığın büyük umutlar bağladığı 1986 yılının getirdiklerine bir göz atmak, bir tür bilanço yapmak, neleri gösteriyor?

Bilanço dediğin politik konularda sırf olguların sıralanması, gelişmelerin hesabı değildir! Barış ve güvenliğin temeli olan güçler dengesinin her iki tarafındaki ögelerin katkılarının kıyaslanmasıdır, bu katkılar toplamının dünyadaki durumu üzerindeki etkisidir. Kuşkusuz, güçler dengesinin iki tarafındaki temel ögeler, bir yanda SSCB, sosyalist topluluk ile öte yandan, ABD ve müttefikleridir. Sovyetler Birliği'nin sosyalist topluluk üyesi ülkelerin Dünya Barış Yılı'ndaki katkılarının ayrırlığı ve somut olduğunu söylemek, en azından gerçeğin dile getirilmesi olacaktır. Sosyalist devletler Dünya Barış Yılı'nı silahsızlanma yolunda somut adım atılması için bir tür sıçrama tahtasına çevirmek istediklerini, bir dizi girişimleriyle ortaya koymuş bulunuyor. Bir kaçını anımsayalım:

Dünya barış yılının ta başında, Ocak ayında SSCB, yüz yılımızın sonuna kadar, yani 15 yıl içinde yeryüzündeki bütün atom silahlarının ortadan kaldırılmasını öngören üç aşamalı somut bir programla ortaya çıktı. SBKP 27. Kongresi kapsamlı bir uluslararası güvenlik sisteminin oluşturulmasını öngören ayrıntılı bir barış programını onayladı ve

dünya kamuoyuna, bütün ülkelere sundu. Amerikan emperyalizminin Hiroşima'ya atom bombası atmasının 40. yıldönümü olan 6 Ağustos 1985'de tek taraflı olarak yürürlüğe koyduğu atom denemelerini durdurma kararını ardarda uzattı. Avrupa'daki Sovyet ve Amerikan orta menzilli atom roketlerinin ortadan kaldırılması önerisinin ardından, kimyasal silahların yasaklanması ve yokedilmesi yönünde önerilerini açıkladı. Roketsavar savunma sistemleriyle ilgili anlaşmaya en azından 15 yıl daha uyulması önerisini, SDI (Stratejik Savunma Girişimi) çalışmalarının laboratuvar araştırmaları düzeyinde sınırlandırılması önerisini izledi. Varşova Paktı üyesi ülkeler Atlantik'ten Ural'lara kadar, Avrupa'daki geleneksel silahlarda ve asker sayısında kapsamlı indirim anlaşması önerdiler. Son

Gorbaçov Nisan 1986'da DAC başkenti Berlin'de açıkladı:

● *Batı Avrupa insanını Sovyetlerin saldırgan olduğu yolundaki saçmalığa inanmamaya çağırıyorum;* ● *NATO'nun bir saldırısına hedef olmadıkça, Sovyetler ve müttefikleri, B. Avrupa'ya karşı hiçbir zaman savaş hareketi başlatmayacak;* ● *Geleneksel silahlarla ilgili yeni önerilerle bu tutumumuzu destekliyoruz;*

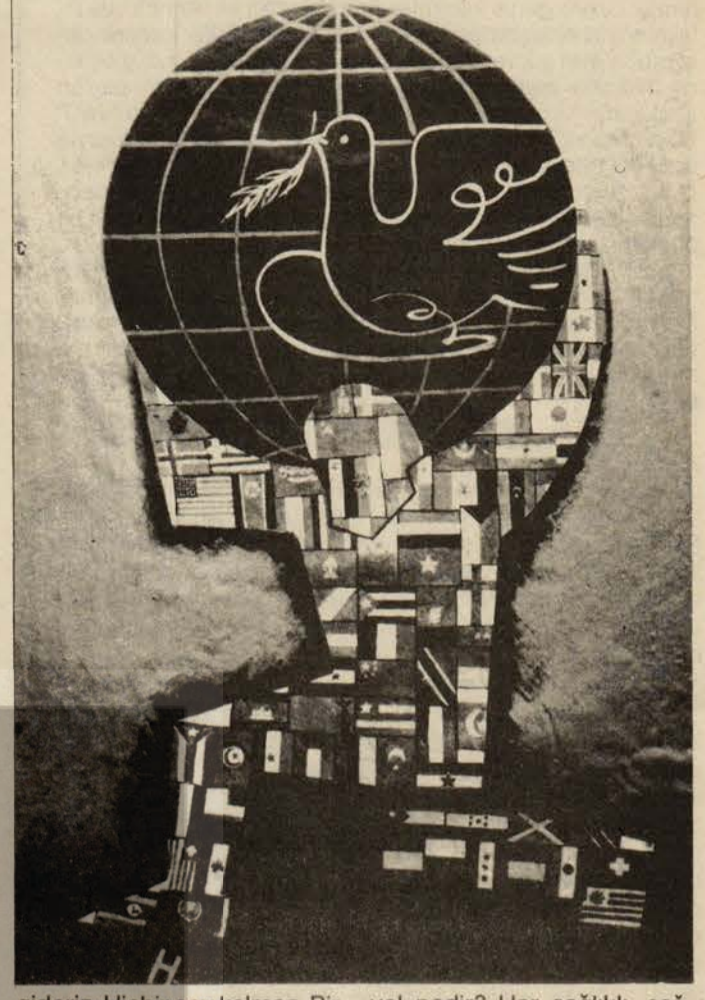
olarak da, SSCB Asya'da ve Pasifik bölgesinde güvenlik sorunlarını görüşecek konferans önerdi. Gerginlik odakları ve alanlarıyla ilgili, bu arada Akdeniz ve Kıbrıs'ta barışçı çözümlere yönelik önerileri de unutmamak gerek.

"Kimse karşı değil, herkes 'evet' diyor!" Ne yazık ki, bu saptamayı artık koşulsuz geçerli saymıyoruz. Anlaşılıyor ki, Beyaz Saray'da oturanlar için barıştan yana soyut beyanlarda bulunmak, egemen askeri-politik çevrelerin hegemonyacı heveslerinin üzerini örtmek içindir. Sovyetlerin tek taraflı moratoryum uyguladığı bir yılda ABD'nin 15 yeraltı atom denemesi yapması, tutarsız gerekçeler ileri sürerek, Sovyet önerilerini görüşmeye yanaşmaması, silahların sınırlandırılması konusunda büyük çabalarla varılmış önemli anlaşmalara uymaktan vazgeç-

mesi, bunu gösteriyor. Tıpkı, Libya'nın barbarca bombalanması dünyanın değişik bölgelerinde halk düşmanı çeteleri ve rejimleri, Güney Afrika'daki ırkçı rejimi desteklemesi gibi... Öteki NATO ülkeleri de Washington'un baskısına boyun eğerek, durumun gerginleşmesinde ABD'nin suç ortaklığını sürdürmüş olmuyorlar mı?

Çağımız atom çağı, uzay çağı, bilimsel-teknik devrim çağıdır, diye her gün duyarız. Ama yine de her yıl 20 milyon çocuk aklıktan ölüyor. Dünyamızda her üç kişiden biri tıbbi yardımdan bile yoksun bulunuyor. Oysa silahlanma yalnız iki gün için durdurulsa, tam üç milyar insana içecek su sağlanabilir. Silahlara harcanan paralar 1 ay durdurulsa, bütün çöller sulanabilir.

Bilimsel-teknik devrim çağında, her yıl 20 milyon çocuğun aklıktan ölmesi korkunç, ama gerçek. Çağımızın asıl temel gerçeği bundan da korkunç: Bugün yeryüzünde dünyamızda 20 kez yok edilecek güçte atom silahı biriktirilmiş. Üstelik bu ölüm yığınağı artıyor. Eğer bu böyle giderse işin sonu ne olur? Ne olacağı bellidir: Yokolup

gideriz. Hiçbir şey kalmaz. Bir anda uygarlık sönmüş gider. Çünkü, silahlar arttıkça, daha büyük yıkım gücüne sahip, çok daha duyarlı yeni yeni silahlar geliştirildikçe, insanın iradesi dışında bile, örneğin ufak bir arıza sonucu, nükleer yangının başlaması tehlikesi de o derecede artıyor. Çıkar

yol nedir? Her sağlıklı, sağlıklı duyulu insanın düşünebileceği gibi, bu gidişe son vermek, yani silahlanmayı durdurmak ve biriken atom silahlarını adım adım azaltarak kaldırmak. Ama gitmekte olan silahlanma arabasını geri döndürmek için, önce freni oasmak gerekiyor.

Nükleer felaketi önlemek için Sovyet önerileri

Eğer ABD, tüm dünya halklarının, Sovyet yönetiminin atom denemelerinin durdurulmasını istemine kulaklarını ta baştan kapamasaydı, bugün insanoğlu çok daha rahat nefes alırdı. Atom denemelerinin yasaklanması, insanlığın nükleer savaş tehlikesinden kurtarılması için iyi bir başlangıç olurdu. Bu korkunç tehlikeye karşı savaşım Sovyet dış politikasının odak noktasında, ta ilk atom bombasının ortaya çıkmasından bu yana yeralmıştır.

Sovyetler Birliği daha 1946'da BM Atom Enerji Komisyonu'na atom silahlarının üretiminin, kullanımının ve depolanmasının yasaklanmasını ve üç ay içinde varolan bu tür silahların yokedilmesini öngören bir anlaşma metni sundu. Bugün aynı amaca ulaşılması için üç ay değil, 15 yıl gereklidir. 1955'de Sovyet yönetimi aynı komisyonun araştırma komitesine atom ve hidrojen bombasına sahip ülkelere nükleer denemeleri durdurma çağrısını içeren bir deklarasyon sundu. Bu belge, ABD ve müttefiklerinin Londra'da, Silahsızlanma Araştırma Komisyonu'nda dile getirdikleri plana bir yanıtı. Sovyetler bu belgeyle, asker sayısının üst sınırının belirlenmesi ve atom silahlarının adım adım ortadan kaldırılması biçimindeki bu planı destekliyordu. Ama ne oldu? İki ay sonra Batı bu planı geri çekti, vazgeçti.

1957'de SSCB Yüksek Sovyeti ABD Kongresi'ne ve İngiliz Parlamentosuna atom denemelerini durdurmaya yönelik ortak önlemler önerdi. Bu öneri, ABD'nin, Pasifikde, Bikini takımadalarında 15 megatonluk termonükleer deneme yapmasından hemen sonra yapıldı. Bu deneme sonunda birçok Japon balıkçısı ölmüş, dünyada ge-

niş bir protesto dalgası yükselmişti. Bu nedenle Washington Sovyet girişimini düpedüz reddedemedi. Ama Başkan Eisenhower, ABD'nin ışın hastalıklarına yolaçmayan "temiz" bir bomba üzerinde çalışmakta olduğunu ve bu çalışmalarını daha 4 ya da 5 yıl sürdürmek istediğini söyledi.

1958 yılında (3 Kasım) Sovyet tarafı bütün atom denemelerini tek yanlı olarak durdurdu ve öteki nükleer devletleri bu moratoryuma katılmaya çağırdı. ABD ile İngiltere reddettiler. Gerçek olarak, atom denemelerinin denetiminin olanaksız olduğunu ileri sürdüler. Bunun üzerine SSCB atom denemelerini yeniden başlatmak zorunda kaldı. Ertesi yıl, (29 Ağustos 1959) Sovyet hükümeti yeniden atom denemelerini durdurduğunu, ancak Batı'nın da atom ve hidrojen bombası denemeleri yapmaması gerektiğini duyurdu. Ama Fransa denemeleri sürdürdüğü için, Sovyetler Birliği 1961'de (31 Ağustos) moratoryumuna ara verdi. Ama bunu yapmadan önce, Batı'nın gerekçelerini gözönüne alarak, nükleer silahı bulunan devletlerin topraklarında karşılıklı denetleme sistemi önerdi. Batılı devletlerin isteği ise casusluktan farksız bir "teftiş" idi. Nitekim ABD heyetine başkanlık eden Worthort, daha sonra şöyle bir itirafta bulunuyordu: "Birleşik Kurmay Başkanlık Komitesine gelince, bizim için teftişler konusunun, yoğun denemeler programını sürdürülebilmek için bir örtü olarak kullanılması, asıl hedefti."

4 Haziran 1962'de Sovyet hükümeti ABD'yi uzayda nükleer deneme yapmamasına çağırdı. 5 gün sonra, 9 Haziran günü, ABD, uzayda hid-

rojen bombası patlattı. Kamuoyunun protestoları, Sovyetler'in yoğun çabaları sonucu, 5 Ağustos 1963'de SSCB, ABD ve İngiltere atmosferde, uzayda ve deniz dibinde atom denemelerini yasaklayan Moskova anlaşmasını imzaladılar. Bugün bu anlaşmaya 113 ülke imza atmış bulunuyor. 14 Mayıs 1974'de ise Başkan Nixon'un Moskova gezisi sırasında, yeraltı atom denemelerini bir ölçüde sınırlayan Sovyet-Amerikan anlaşması imzalandı. ABD bu anlaşmayı onaylamadı, ama yine de taraflar, anlaşmanın hükümlerine uymayı üstlendiler.

1975 yılında SSCB BMÖ Genel Kurulu'nda atom denemelerinin tam ve genel olarak yasaklanmasını öngören anlaşma önerisinin metnini açıkladı. Devletlerin ezici çoğunluğu öneriyi desteklediler. Batılı devletler karşı çıktılar. 1976 Mayıs'ında ABD ile SSCB arasında, barışçı amaçlı yeraltı atom denemelerini düzenleyen bir anlaşma imzalandı. Ama 1974 anlaşması gibi, bu anlaşma da, Amerikan hükümeti bunu Kongre'nin onayına bile sunmadığı için, hâlâ yürürlüğe girmedi. Kasım 1977'de

SSCB belirli bir süre için bütün atom denemelerinin yasaklanması ve barışçı amaçlı atom denemelerinin durdurulması için görüşmelere hazır olduğunu duyurdu. Aynı yıl, Sovyetler Birliği'nin girişimiyle Cenevre'de SSCB, ABD ve İngiltere atom denemelerinin tamamen yasaklanması için bir anlaşma üzerinde görüşmeye başladılar. Bu görüşmeler üç yıl sürdü. Kasım 1980'de, ABD, ardından da İngiltere görüşmelere katılmaktan vazgeçtiler. Ve bunu, anlaşma tasarsının bütün temel konularında görüş birliğine varıldığı bir aşamada yaptılar. Başkan Reagan, "ivedi önlemler için uluslararası durumun, şimdiye kadar olduğu gibi, bugün de elverişli olmadığını" söyledi.

Ama asıl neden, hiç de uluslararası durum değildi. Bu tutumun temelinde, Reagan yönetiminin 80'li yılların başlarında yeni bir askeri doktrini kabul etmiş olması; SSCB ile ABD arasında çatışma stratejisini uygulamaya koymuş olması yatıyordu. ABD Savunma Bakanı Weinberger bu stratejinin temel hedefinin kesin askeri üstünlük elde etmek ve "ABD'nin dünyadaki yönetici rolünü yeniden sağlamak" olduğunu gizlemiyordu. "Uzatmalı nükleer savaş" hazırlıkları için yeni atom silahları, dolaşısıyla yeni atom denemeleri gerekiyordu. Bu durumdan hareketle SSCB bu konudaki tutarlı, ısrarlı ve ilkesel tutumunu sürdürdü.

1982 yılında Sovyetler Birliği BMÖ Genel Kurulu'na "Atom denemelerinin tam ve genel olarak yasaklanması konusunda uluslararası anlaşmanın ana doğrultuları" nı sundu. 1983'te ise SSCB, ABD, İngiltere, Fransa ve ÇHC'ne atom si-

lahlarının nicel ve nitel bakımdan dondurulması önerisinde bulundu. Ayrıca, nükleer mermi denemelerinin dondurulmasını önerdi. ABD ve müttefikleri bu önerilere de yanaşmadılar. ABD Sovyetlere oranla yüzde 33 daha fazla atom denemesi yapmasına karşın, bu yapıcı tutuma sırt çevirdi.

6 Ağustos 1985'de, SSCB Amerika'nın ilk atom bombasıyla Hiroşima'yı yerle bir etmesinin 40. yıldönümünde, bütün nükleer denemelerini durdurma kararını yürürlüğe koydu ve Birleşik Amerika'yı bu karara katılmaya çağırdı. Ve bu kararı birkaç kez uzatarak 1 yıldan fazla bir süre içinde tek atom denemesi yapmadı. Şimdi Sovyetler Birliği nükleer denemeleri durdurma kararını 1 Ocak 1987'ye kadar uzatmış bulunuyor. Bu süre içinde ABD resmen açıklanmış 15 atom denemesi yaptı, uzayı silahlandırma programını gerçekleştirmeye yolunda, bu denemelerden de yararlanarak, yeni adımlar attı. 1986 yılının 2 Ocak'ında, Sovyet tarafı atom silahlarının hemen dondurulması ve nükleer denemelerin yasaklanması konusunda üçlü görüşmelerin başlatılmasından yana olduğunu ve ABD ve İngiltere ile birlikte, soruna karşılıklı kabul edilebilir çözümler aramaya hazır olduğunu duyurdu. 15 Ocak 1986 günü ise Sovyetler Birliği, insanlığı 15 yıl içinde bütün yığınsal kırım silahlarından, bu arada atom silahlarından kurtarmayı öngören üç aşamalı somut bir program açıkladı.

Dünya Barış Yılı'nın başından bu yana, barış davasında gerçek bir yükseliş oldu. Binlerce bilim adamı Pentagon'un "Yıldız Savaşları" Devamı 7. sayfada